The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

71./299. n-rs. TREŠDIEN, 1954. G. 8. SEPTEMBRĪ 4. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $150; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00.
SLUDINĀJUMU MAKSA:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 reizē.

VĒL VIENS PSRS AGRESIJAS UPURIS

KRIEVI NOGĀŽ AMERIKĀŅU BUMBVEDI

PAGĀJUŠO SESTDIEN DIVI KRIEVU MIG-15 TIPA IZNĪCINĀTĀJI UZBRUKA UN NOGĀZA KĀDU DIVMOTORĪGU AMERIKĀŅU BUMBVEDI, KAS ATRADĀS PATRUĻAS LIDOJUMĀ VIRS JAPĀNAS JŪRAS, APM. 44 JŪDZES NO SIBIRIJAS PIEKRASTES. DEVIŅI NO DESMIT APKALPES LOCEKĻIEM IZGLĀBTI UN NOGĀDĀTI JAPĀNĀ, KAMĒR VIENS PAZUDIS BEZ VĒSTS UN UZSKATĀMS PAR NOGALINĀTU. NO IZGLĀBTIEM AMERIKĀŅU LIDOTĀJIEM TIKAI VIENS BIJIS IEVAINOTS

Sakarā ar amerikāņu bumbveža nogāšanu Padomju Savienība iesniegusi Savienoto Valstu valdībai asu protestu, kurā amerikāņu lidmašina tiek apvainota padomju robežu pārkāpšanā. Padomju Savienības aviācijas ministrija paskaidro, ka padomju iznīcinātāji sākuši apšaudīt amerikāņu lidmašīnu tikai pēc tam, kad amerikāņi atklājuši uguni pret krieviem.

SENĀTORS NOULANDS PIEPRASĪJIS PĀRTRAUKT DIPLOMĀTISKĀS ATTIEKSMES AR PSRS. PREZ. EIZENHAUERS PRASĪBU NORAIDĪJIS

Vašingtonā (I. P.) — Sav. Valstu valdība ziņo no Vašingtonas, ka Padomju Savienība saņēmusi divas asas amerikāņu protesta notas sakarā ar „nekautrīgo un bezpamatoto" krievu iznīcinātāju uzbrukumu amerikāņu bumbvedējam virs Japānas jūras. Savā protesta notā amerikāņi uzsver, ka krievu iznīcinātāji atklājuši uguni bez brīdinājuma un ka amerikāņi vispār komūnistu ugunij nav atbildējuši. Tai pašā laikā amerikāņi noraidīja krievu protesta notu, it kā minētais Sav. Valstu bumbvedis būtu pārkāpis Padomju Savienības robežas un apšaudījis krievu iznīcinātājus. Savā protesta notā Maskavai Sav. Valstis pieprasa nekavējoties atrast vainīgos un viņus pienācīgi sodīt. Spriežot pēc amerikāņu notas, nevar būt nekāda runa par Padomju Savienības robežu pārkāpšanu, jo uzbrukuma laikā amerikāņu bumbvedējs atradies 100 jūdžu no Vladivostokas un 44 jūdzes no Sibirijas piekrastes, lidodams virs starptautiskiem ūdeņiem.

Pēc kārtējās amerikāņu lidmašīnas nogāšanas Senāta republikāņu līderis Noulands nekavējoties telegrafēja Sav. Valstu prezidentam Eizenhaueram, pieprasīdams tūlītēju diplomātisko attieksmju pārtraukšanu ar Padomju Savienību. Savā telegrammā senātors Noulands uzsvēra, ka jaunais uzbrukums ir tikai kārtējais krievu nekaunības un agresīvitātes pierādījums. Cik zināms, tad prezidents Eizenhauers senātora Noulanda prasību ir noraidījis, sacīdams, ka diplomātisko attieksmju pārtraukšana ar Padomju Savienību nekādā ziņā nepalīdzēs pašreizējam starptautiskam stāvoklim. Tā, kārtējo reizi Sav. Valstis atkal tikai protestē.

Pagājušās nedēļas starpgadījums liek atcerēties kādu citu krievu uzbrukumu, kas notika 1953. gada 28. jūlijā, kad krievu iznīcinātāji nogāza kādu amerikāņu B-50 bumbvedēju, nogalinot 16 no 17 apkalpes locekļiem. Kā vienīgais izglābās kapteinis Rouše, kas paskaidroja, ka viņa vadītā lidmašīna nekad nav atradusies tuvāk par 40 jūdzēm no krievu sargātās Sibirijas piekrastes. Arī pagājušā gadā krievu iznīcinātāji bija uzbrukuši bez brīdinājuma, atklājot uguni pret amerikāņu bumbvedēju. Tā pašā 1953. gada martā komūnistu iznīcinātāji uzbruka kādam citam amerikāņu B-50 bumbvedim apmēram 25 jūdzes austrumos no Kamčatkas, bet šai uzbrukumā amerikāņi izglābās bez zaudējumiem.

NEPAŢĪKAMA ATZĪŠANĀS

Vašingtonā. Sav. Valstu kara flotes vadība ziņo, ka Sibirijas tuvumā nogāztais amerikāņu divmotorīgais bumbvedis tomēr esot šāvis krieviem pretī, bet gan tikai tad, kad jau pats atradies padomju iznīcinātāju ugunīs.

Kara flotes paziņojums radīja loti nepatīkamu situāciju Sav. Valstu ārlietu ministrijā, kas savā otrā protesta notā Maskavai jo sevišķi uzsvēra, ka „neģēlīgā un nepamatotā komūnistu uzbrukuma laikā amerikāņu lidmašīna pret krieviem uguni neatklāja." Padomju Savienības protesta nota, ko Maskavā saņēma Sav. Valstu sūtnis Bolens, uzsver, ka „amerikāņi atklājuši uguni pret diviem krievu iznīcinātājiem, kad pēdējie tuvojušies amerikāņu gumbvedim, lai to brīdinātu par Padomju Savienības robežu pārkāpšanu Keip Ostrovnoi rajonā, austrumos no Port Nachodka."

ATBRĪVOTI REICHSMARKU KONTI

Noguldītājiem jāstājas sakaros ar zemes centrālbankām

Latvijas pārstāvis Šveicē A. Skrēbers ziņo, ka 1954. g. 1. janvārī Vācu federālā republikā atbrīvoti agrāko reichsmarku konti, kas saskaņā ar valūtas reformas noteikumiem pārrēķināti vācu markās.

Zemes centrālbankas tagad ziņo, ka liels skaits bēgļu nav pieprasījuši savus kontus. Tās mēģinājušas stāties sakaros ar ieinteresētām personām, bet vēstules saņemtas atpakaļ, adresātu neatrašanas dēļ, jo, domājams, šo kontu īpašnieki starplaikā izceļojuši no Vācijas. AN bēgļu augstais komisārs tāpēc ieteic visām ieinteresētām personām nosūtīt pieprasījumus tā apgabala Zemes centrālbankai, kurā tās 1948. g. jūnijā iemaksājušas vecās reichsmarkas pārvērtēšanas nolūkos.

Dienvidaustrumāzijas konference sāk darbu

Līdzšinējā konferences gaita ir vairāk kā apmierinoša

Manilā (I. P.) — Astoņu nāciju Dienvidaustrumāzijas aizsardzības organizācijas konference Manilā solās izveidoties par jaunu un spēcīgu saiti Sav. Valstu, Filipīnu salu, Francijas, Pakistanas, Taizemes, Anglijas, Austrālijas un Jaunzēlandes starpā. Konferences galvenais mērķis ir savstarpēja līguma parakstīšana, vienojoties par militārās, saimnieciskas, sociālas un politiskas dabas jautājumiem, lai tādējādi aizsargātu Dienvidaustrumāziju no atklātas un subversīvās agresijas.

Pēc konferences atklāšanas delegātiem bija trīs stundas ilga slēgta sēde, kur tika izstrādāti Dienvidaustrumāzijas aizsardzības organizācijas noteikumi — saskaņā ar Apvienoto Nāciju charту un principiem. Vienīgās domstarpības līdz šim izraisījušās, pārrunājot saimnieciskas dabas jautājumus. Āzijas nāciju pārstāvji domā, ka Rietumu valstīm — Anglijai, Austrālijai, Jaunzēlandei un Sav. Valstīm, — kas sniegs saimniecisko palīdzību brīvajām Āzijas tautām, vajadzētu nekavējoties izstrādāt un pieņemt noteiktu saimnieciskās palīdzības programmu. Rietumu valstis, turpretim, ir pārliecībā, ka pirms noteikta plāna izstrādāšanas vispirms būtu labi jāiepazīstas ar vietējiem apstākļiem. Anglijas pārstāvis lords Rīdings uzsvēra, ka Anglija negribētu, ka pašreizējais Kolombo plāns, kas pastāv gandrīz visās Dienvidaustrumāzijas valstīs, tiktu ietilpināts jaunajā paktā. Āzijas valstu pārstāvji domā, ka jaunajam līgumam vajadzētu nodalīt Dienvidaustrumāzijas aizsardzības organizācijā ietilpstošās valstis no pārējām brīvām Dienvidaustrumāzijas valstīm un ka līdz ar to pirmajai grupai vajadzētu saņemt plašāku saimniecisku palīdzību nekā otrai. Anglijas pārstāvis atbildēja, ka tādas valstis, kā Ceilona un Burma un pat Indija, varētu tikt ieskaitītas saimnieciskās palīdzības saņēmējās, jo, līdz ar to tiktu stiprinātas politiskās saites jaunās aizsardzības organizācijas un pārējo brīvo Dienvidaustrumāzijas valstu starpā.

Šai jautājumā konferences dalībniekiem neizdevās vienoties, kādēļ sarunu turpināšanu atlika līdz nākamai sēdei.

Bevans apgaismo pasauli

Tokio. Anglijas strādnieku partijas kreisā spārna vadītājs Bevans japāņu žurnālistiem izteicies, ka Padomju Savienībai nav diktātora un ka, pēc viņa domām, tāda nebūs arī nākotnē. Pēc Bevana ieskatiem, premjērs Maļenkovs nav nekas vairāk kā valdošās grupas vadītājs. Slavas pilni vārdi tika veltīti arī komūnistu Ķīnas Mao Tse Tungam, ko Bevans atzīst par „loti spējīgu vadoni". Komūnistu Ķīnā nav neviena cita cilvēka, kas zina, saprot un izkārto dienišķās problēmas labāk nekā Mao Tse Tungs. Ministru prezidentsČu En Ļajs tai pašā laikā ir plaša vēriena cilvēks, kas prot lieliski runāt par starptautiskām problēmām.

„Man ir gluži vienalga," sacīja Bevans, „vai Padomju Savienība un komūnistu Ķīna grib mieru vai ne. Mani interesē vienīgi tā politika, ko šīs valstis mēģina īstenot."

PIRMAIS CĒLIENS SĀCIES

KOMŪNISTU ĶĪNAS BUMBVEŽI VIRS FORMOZAS, BET PIEKRASTES ARTILERIJA APŠAUDA NACIONĀLISTU SALIŅU

Kvimojas salā krituši 2 amerikāņu virsnieki

Pirmoreiz kopš Ķīnas pilsoņu kara beigām komūnistu lidmašīnas parādījušās virs Formozas. Ķīnas nacionālistu lidmašīnas bumbo komūnistu piekrastes baterijas, kas apšauda Kvimojas salu. Otrā Kvimojas bombardēšanas dienā nogalināti divi amerikāņu virsnieki. Amerikāņu 7. flote joprojām apsargā Formozu, bet nav zināms, vai tā apsargā arī mazās Ķīnas nacionālistu saliņas cietzemes tuvumā.

Formozā. (I. P.) — Trīs dienas pēc kārtas Ķīnas nacionālistu Kvimojas saliņa Ķīnas cietzemes tuvumā atradās zem spazmodiskas komūnistu artilerijas uguns. Ir iemesls domāt, ka Kvimojas apšaudīšana ir tikai priekšspēle gaidāmai invāzijai piekrastes saliņās un varbūt arī invāzijai Formozā. Spriežot pēc nac. Ķīnas valdības pārstāvju izteicieniem, pašreiz vēl komūnisti ar uzbrukumu Formozai nepārsteigsies, bet samierināsies ar invāziju nelielās saliņās, lai redzētu, kā uz to reaģē amerikāņu 7. flote. Ģen. Šenno, slavenais „Lidojošo tīgeru" komandieris, gan domā, ka komūnistu tendence iegūt nacionālistu saliņas un Formozu ir tikai kara viltību, lai novērstu brīvās pasaules acis no īstā uzbrukuma punkta, proti, no Indoķīnas. Pēc ģen. Šenno domām, monsūnu sezonai beidzoties, vietminiešiem Indoķīnā būs pietiekami liela tautas armija un pietiekami daudz aģentu Vietnamas dienvidos, lai visu Indoķīnu paņemtu savās rokās.

Līdzšinējā trīs dienas ilgā Kvimojas saliņas bombardēšana komūnistiem nav bijusi sevišķi veiksmīga, jo nacionālistiem nodarītie zaudējumi ir niecīgi. Arī Kvimojas salas iedzīvotāju morāli komūnistiem nav izdevies sagraut.

Kvimojas saliņas apšaudes otrā dienā komūnistu granātas nogalināja divus amerikāņu militārās padomdevēju komisijas locekļus, pulkvežleitnantus Linnu un Medenorpu. Sav. Valstu aizsardzības ministra vietnieks Sītons šai sakarā paskaidro, ka nav domājams, ka Sav. Valstu ārlietu ministrija iesniegs komūnistiem protestu, jo abi virsnieki miruši, izpildot savus dienesta pienākumus.

Naktī no svētdienas uz pirmdienu pirmoreiz kopš pilsoņu kara beigām komūnistu lidaparāti parādījās virs Formozas, gan nenodarot nekādus zaudējumus. Aptumšošana Formozas galvaspilsētā ilgusi vairāk kā trīs stundas, kamēr divas stundas no vietas šāvuši nacionālistu pretgaisa lielgabali.

KO DARĪS 7. FLOTE?

Sakarā ar Kvimojas apšaudīšanas sākšanos, nedēļas nogalē Vašingtonā aizsardzības ministra vietnieks Sītons sasauca preses konferenci, kur žurnālistiem paskaidroja, ka instrukcijas par 7. flotes pienākumiem pagaidām tiks turētas slepenībā tā, lai komūnistiem jau iepriekš neizpaustu kur, kā un kad sāks rīkoties varenā Sav. Valstu jūras armāda. Kad kāds no preses pārstāvjiem ievaicājās, vai 7. flote savu līdzšinējo apgaitas joslu ir pietuvojusi Ķīnas cietzemei, Sītons atbildēja, ka par to viņš nav pilnvarots izteikties. Viņš turpināja: „Ir skaidrs, ka mēs pašreizējā situācijā uzmanām katru komūnistu soli. Mēs šo lietu neiesākām, mēs arī nezinām, kurp tā novedīs un kad tā beigsies." Uz jautājumu, vai Kvimojas bombardēšana nozīmē invāzijas sākumu Formozā, Sītons atbildēja, ka to zina tikai komūnistu Ķīnas valdība.

Rēķinoties ar komūnistu invāzijas iespējām piekrastes saliņās, vēl līdz šim tomēr nav izdevies noskaidrot, ko tādā gadījumā darīs amerikāņu 7. flote. Aizsardzības ministra vietnieks Sītons šai jautājumā liedzās izteikties, vienīgi piemetināja, ka par spīti komūnistu Ķīnas un Padomju Savienības ieskatiem, ka teritoriālie ūdeņi sniedzas 12 jūdzes tālu, Sav. Valstis joprojām atzīst tikai līdzšinējo, starptautiskos likumos paredzēto trīs jūdžu zonu, kas teorētiski varētu nozīmēt, ka 7. flote zem saviem spārniem būtu paņēmusi arī nacionālistu piekrastes saliņas.

UGUNS APMAIŅA TURPINĀS

Formozā (I. P.) — Artilērijas uguns apmaiņa komūnistu un nacionālistu Ķīnas starpā turpinās. Čangkaišeka lidmašīnas uzbrūk komūnistu baterijām Ķīnas piekrastē. Komūnistu zenītartilērija notriec divas nacionālistu lidmašīnas.

Pagājušo pirmdien Ķīnas nacionālistu lidmašīnas atkārtoti uzlidoja komūnistu artilērijas pozicijām Ķīnas cietzemē, piespiežot komūnistus samazināt Kvīmojas salas bombardēšanu. Nacionālistu lidotāji, atgriezdamies savās bazēs, stāstīja par vareniem dūmu mutuļiem ne tikai Ķīnas piekrastē, bet arī komūnistu rokās esošā Amojas salā, ko apšauda nacionālistu baterijas Kvīmojā. Minētās salas atrodas tikai 7 jūdzes viena no otras. Pēc četru dienu ilgas uguns izmaiņas ar komūnistiem Ķīnas nacionālisti ir pārliecināti, ka Kvīmojas salai invāzijas briesmas vairs nedraud.

Rietumu diplomātu aprindās valda pārliecība, ka Kvīmojas bombardēšanu nacionālistu Ķīna izmantos savas pretkomūnistiskās propagandas labā, lai paredzētās Sav. Valstu ārlietu ministra Dallesa vizītes laikā Formozā uzstādītu amerikāņiem sekojošas prasības:

1. Sav. Valstu valdības garantiju, ka 7. flote, kas tagad apsargā vienīgi Formozu, tiktu norīkota arī Kvīmojas un pārējo nacionālistu piekrastes saliņu apsardzībai.

2. Sav. Valstīm jāapgādā Ķīnas nacionālisti ar pietiekamu skaitu strūklidmašīnu tā, lai pēdējie var sekmīgi aizstāvēt Formozu pret nākotnē gaidāmiem komūnistu gaisa uzbrukumiem.

Atomenerģija miera laika vajadzībām

Prez. Eizenhauers aicina dibināt atomklēti

Denverā. Īsā radiorunā Sav. Valstu prezidents Eizenhauers paziņoja, ka ceturtdien sāksies sarunas atomklēts dibināšanai miera laika vajadzībām. Cik zināms, Kanada, Anglija, Francija, Austrālija un Dienvidafrika jau pievienojušās prezidenta Eizenhauera priekšlikumam, ar kuru pēdējais nāca klajā jau pagājušā gada 8. decembrī, uzrunājot Apvienotās Nācijas. Prezidenta Eizenhauera runa ievadīja pirmās komerciālām vajadzībām domātās atomenerģijas ražošanas fabrikas celšanu Šipingportā.

Krievu politikas maiņa Baltijas jūrā

No Zviedrijas ziņo, ka krievi atcēluši aizliegumu ārzemju zvejas kuģiem Baltijas jūrā nebraukt padomju piekrastei tuvāk par 12 jūdzēm. Nerēķinoties ar starptautiskiem noteikumiem, Pad. Savienība pilnīgi patvaļīgi noteikusi 12 jūdžu plato joslu kā teritoriālos ūdeņus. Pirms mēneša padomju valdība atvilkusi patrulkuģus, kas apsargāja 12 jūdžu joslu, un zviedru un dāņu zvejnieki tagad var iebraukt šinī joslā bez briesmām.

Krievu politikas maiņu Baltijas jūrā iezīmē arī viņu gatavību sadarboties glābšanas darbos uz jūras. Kopš Otrā pasaules kara krievi noraidīja katru sadarbību un neatbildēja pat SOS signāliem no citu valstu kuģiem.

Iznīcināts komūnistu spiegu tīkls Grieķijā

Atēnās. Grieķija var pamatoti svinēt savu lielāko uzvaru pār komūnistiem kopš pilsoņu kara beigām pirms pieciem gadiem, kas arī beidzās ar komūnistu sakaušanu. Grieķijas ministru prezidents maršals Aleksandrs Papagoss ziņo, ka grieķu pretizlūkošanas ierēdņiem izdevies atklāt un iznīcināt padomju apmācītu spiegu tīklu. Komūnistu tīrīšanās apcietināti 88 komūnistu aģenši.

Pēc maršala Papagosa domām, grieķu panākums ir tik ievērojams un komūnistu spiegu sakāve tik pilnīga, ka ne tikai Grieķijā, bet arī pārējās Ziemeļatlantijas organizācijas valstīs komūnistu spiegu darbība ir pilnīgi neitralizēta.

Apcietināto komūnistu spiegu starpā ir daudz tādu, kas pilsoņu kara laikā cīnījās pret karali, vēlāk aizbēga no Grieķijas uz kaimiņu komūnistu valstīm, tika apmācīti spiegošanas noslēpumos un veicīgi atkal atgādāti atpakaļ Grieķijā, kur tagad viņu karjērai pienācis gals.

Dr. iur. T. Sanders.

SLEPENĀ DIPLOMĀTIJA UN DALĪTĀS VALSTIS

Boļševiku slepenā diplomātija ir launāka nekā absolūto monarchiju laikā

Sabiedrotie ar boļševikiem atdzīvina slepeno diplomātiju. Ir pamats pret to protestēt un sevišķi tad, ja slepenību piekopj miera konferencēs. Slepenās sarunās „pērk" mieru un „maksā" ar cita mantu. Tā rada dalītas valstis, pusi atdodot komūnistiem. Sacītais kļūst jau par sistēmuattieksmēs ar sarkano pasauli.

Boļševiki, pirms tie Krievijā vēl nebija tikuši pie varas, nosodīja caru slepeno diplomātiju. Viņi nikni aģitēja un kūdīja pret to. Slepenie līgumi atceļami un tie publicējami, lai atklātība zinātu, par kādiem „laupījumiem vienojušās laupītāju valdības." Tā rakstīja Ļeņins, līdz ko viņš ar pārējiem biedriem no Šveices plombētā vagonā cauri Vācijai 1917. gadā ieradās Krievijā. Tad Ļeņins prasīja mieru „bez aneksijām un kontribūcijām". Sagrābuši varu, boļševiki tūdaļ publicēja vairākus slepenus līgumus starp cara valdību, Franciju un Angliju, kā piem., par Turcijas dalīšanu, Konstantinopoles piešķiršanu Krievijai u. t. t. un pasludināja, ka tie anullēti.

Tā tas bija toreiz 1917.—1920. g. Drīzi vien, jau pēc pilsoņu kara izbeigšanas, boļševiki paši atjaunoja ienīsto slepeno diplomātiju un piekopa to vēl daudz jaunākos apmēros un veidos, nekā to mēdza darīt absolūto monarchiju laikmetā.

Kā pirmais tāds viņu slepenās diplomātijas produkts parādījās jau divdesmitos gados t. s. Rapallo līgums ar demokratisko Vāciju. Šī līguma slepenās klauzulās paredzēja atbrunotai Vācijai tiesības slepeni apmācīt savus militāros virsnieku kadrus Padomju Krievijā (sevišķi aviācijai), tādējādi apejot Versaļas miera noteikumus. Boļševikus kompensēja ar to, ka vācu ģenerālstāba virsnieki savas zināšanas kara mākslā pasniedza sarkanarmiešiem. Vācija bez tam apņēmās uzcelt Padomijā smago rūpniecību un nosūtīja uz turieni vairākus tūkstošus savu inženieru ar lieliem mašīnu komplektiem jaunām fabrikām. Šis lielais veikals vāciešiem ienesa miljonus zeltā, ar ko boļševiki maksāja Berlīnei, zeltu — ko vergi ieguva kalnraktuvēs. Bet viss tas vāciešiem briesmīgi atriebās Otrā pasaules karā. Ja tik tas kādreiz neatriebjas arī tai brīvās pasaules daļai, kuŗas valstsvīri tā dzenas pēc veikaliem ar Maskavu un vēlas miera sadzīvi ar to.

Rapalo līgumam sekoja slepenie imperiālistiskie līgumi ar Hitleru.

Boļševikiem nepatīk, ka viņiem atgādina šīs vecās lietas, jo viņi mēdz par sevi apgalvot pavisam ko citu.

Ļeņins un Staļins esot radījuši jauna tipa diplomātiju — „sovjecu diplomātiju", tā tas lasāms boļševiku **starptautisko tiesību mācības** grāmatā, ko izdevis viņu Zinātņu akadēmijas tiesību institūts Maskavā 1951. gadā. Tālāk tur lasāms, ka abu minēto boļševiku darbos esot atklātas imperiālistu amorāliskās metodes diplomātijā, viņu liekulība un agresīvais darbības raksturs — „nerēķināties ar vājāko, bet tikai ar stiprāko". Un šīs pašas grāmatas 109. lpp. aizrādīts, ka sovjetu valdības vēsture nepazīst gadījuma, kad būtu kādreiz pārkāpta kāda starptautiska saistība, vienalga, kā šī saistība dota — rakstveidā vai mutvārdiem. Lūk, ar kādiem meliem pildās boļševiku grāmatas par starptautiskām tiesībām. Kāds cinisms, kāda liekulība! Visiem labi zināms, ka boļševiki brutāli lauzuši veselu rindu līgumu ar saviem kaimiņiem un to pašu darījuši attieksmēs ar sabiedrotiem — lielām demokratijām — pēc Otrā pasaules kara. Boļševiki kļuvuši par agresoriem un par vēl lielākiem imperiālistiem un laupītājiem, kādi vēsturē jebkad bijuši. Viņu „jaunā diplomātija" nav nekas cits, kā rafinēts sarunu veids, kuŗa pamatā allaž ir viltība, liekulība un meli. Šinī zīmē boļševiku pieminētie apvainojumi kapitālistisko valstu diplomātijai par tās amorāliskām metodēm un agresīvitāti pret vājāko pilnīgi attiecināmi uz boļševikiem pašiem.

Atklātībā sovjetu diplomātija ir maskēta ar it kā cīņu par pasaules mieru. Tas tā vajadzīgs komūnistu propagandai, bet slepenībā tā organizē komūnisma agresiju pret vājākām valstīm. Ar stiprāko vēl rēķinās. Tādā ceļā par upuri komūnismam kritušas jau vairākas valstis un šos boļševiku panākumus, diemžēl, neapzinīgi veicinājuši pati brīvā pasaule.

Nodibinoties Apvienotām Nācijām, liktos nebūtu pamata piekopt tāda veida sarunas valstu starpā, kuŗu saturu vajadzētu slēpt no atklātības. Ja imperiālistu un fašistu vairs nav, tad, šķiet, arī nebūtu ko slēpt. Katrā ziņā ir pamats prasīt, lai oficiālās sanāksmēs (konferencēs), kur dalībnieces - valstis apspriež jautājumus, kas skar pasaules mieru vai kur kārto kāda lokāla kara izbeigšanu, nedrīkstētu piekopt slepenību. Sarunas aiz slēgtām durvīm rada pasaulē neuzticību un ir pamats domāt, ka notiek kas launs, ka diplomāti taisa kādas politiskas machinācijas un baidās, ka sabiedriskā doma varētu sarunu vedējus nosodīt un viņu

(Nobeigums 6. lpp.)

Gen. de Kastri atgriežas no komūnistu gūsta

Hanojā. Uz spieķa atspiedies, novājējis un novecojis slavenais Dien Bien Phu cietokšņa komandants ģen. de Kastri pēc turpat vai četru mēnešu pavadīšanas pie komūnistiem pagājušo sestdien tika atbrīvots no vietminiešu gūsta.

„Mani nemaz nav tik viegli nobeigt," ironizēja pārnākušais ģenerālis, sniegdams preses pārstāvjiem īsu pārskatu par savu gūstniecības laiku. Dažas dienas pēc Dien Bien Phu krišanas 7. maijā de Kastri saticies ar vietminiešu armijas komandieri ģen. Vo Ngujen Gjapu. Abiem bijusi ilgāka saruna, bet par sarunas tematu ģen. de Kastri liedzās žurnālistiem tuvāk izteikties. Būdams pie komūnistiem, de Kastri nepārtraukti atradies četru vietminiešu karavīru apsardzībā; tie arī bijuši vienīgie cilvēki, ko viņš redzējis, jo komūnisti viņu turējuši pilnīgi izolētu no pārējiem gūstekņiem tai pašā nometnē. Gūsta laikā četras dienas nācies pavadīt bez lāsītes ūdens. Turpat četrus mēnešus franču ģenerāļa ēdienu kartē bijis gandrīz viens vienīgs vārds: „rīss".

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Draugi grib mūs asimilēt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRINBERGS

Latviešu jaunieši un pusaudži svešumā

P. DREIMANIS

Mūsu dienās visvairāk tiek spriests par jaunās paaudzes saglabāšanu latvju tautai. Par to tiešām jārūpējas, ja gribam nodrošināt tautas nākotni un tās politisko neatkarību. Latvijas demokratiskās republikas atjaunošana nekā nedos, ja nebūs darbinieku, kas aizstātu mūžībā aizejošo paaudzi. Tās pēcnācējiem jāstājas viņas vietā un jāturpina iesāktais darbs vēsturiskā gultnē.

Tagad jaunatnes organizācijās ieskaita abu dzimumu locekļus līdz līdz 30 gadu vecumam. Tā daļa, kas ir vecumā no 20 līdz 30 gadiem, ir dzimusi Latvijā, augusi latviskā vidē un mācījusies nacionālās skolās. Tāpēc par šiem jauniešiem citiem tautiešiem nebūtu jārūpējas. Viņi paši ir pietiekami sagatavoti savas tautas interešu izpratnei un aizstāvēšanai, kā arī aktīvai darbībai tautisko deju vienībās, teātra ansambļos, literāros pulciņos, koros, sarīkojumu priekšnesumos un vispārī organizācijās. Vecākā paaudze nekad viņiem nav liegusi un arī neliegs padomu.

Jauniešiem vecumā no 17 līdz 20 gadiem arī jābūt diezgan stipriem nacionālā ziņā. Līdz 7 gadu vecumam vai pat ilgāk viņi ir auguši latviskā vidē un lepazinušies ar tās kultūras koptēlu, kas skolās tiek noskaidrots, padziļināts un papildināts ar jauniem priekšstatiem. Šī vecuma jaunieši ir mācījušies Latvijas tautskolās un tām līdzīgās mācības iestādēs Vācijā. Tāpēc arī viņu apziņas kodols ir latvisks, kas skaidrības un intensitātes ziņā nevar daudz atšķirties no vecāko jaunlešu psihiskām norisēm. Tikai piedzīvojumu ziņā tiem (20—30 g.) ir priekšrocības, īpaši karavīriem, kas ir gājuši cīņā par Latviju, piedzīvojuši briesmu brīžus, ievainojumus un vispārī kara laika situācijas armijā. Viņu pārdzīvojumu attēlojumi var dziļi ietekmēt gados jaunākos tautiešus un stiprināt viņa nostāju nacionālā ziņā.

Pusaudžiem vecumā no 14 līdz 17 gadiem jau vājākas zināšanas par Latviju, 4 vai 5 gadu vecumā viņi vēl nespēja lepazīties dzimtenē ar tuvākās apkārtnes kultūras koptēlu. Tāpēc latviešu tautskolās Vācijā viņiem bija grūtāk iedomāties Latvijas dabu un izprast kā tautas sasniegumus, tā arī tās vēsturiskās gaitas, jo nebija iespējams vērot tos priekšmetus, kas Latvijā viņiem stāstītu par panākumiem darbā un piedzīvojumiem pagātnē. Tomēr arī šiem pusaudžiem apziņas satura pamatā ir latviskās vides priekšstati, kas noskaidroti un papildināti latviskā skolā Vācijā. Tāpēc viņiem nav sevišķi grūti pretoties asimilācijai.

Jaunās paaudzes minēto grupu (14—30 g.) tautības galvenais balsts ir latviešu valoda. Tanī šie pusaudži un jaunieši dzirdēja pirmos vārdus, runāja un, cerams, arī runā ģimenē, mācījās latviešu skolās, sarunājās ar tautiešiem nometnēs un arī tagad to dzird latviešu sanāksmēs un sarīkojumos. Viņi savas domas un jūtas ietērp latviešu valodas vārdos un teikumos un vislabāk saprotas šinī valodā.

Otrs tautības balsts ir ģimene un latviešu sabiedrība. Jauniešiem tā nav trūcis dzimtenē, nedz Vācijā, nometnēs. Pusaudži savas attīstības sākumā ir atradušies dzimtenes sabiedrības ietekmē. Tagad ar citiem tautiešiem gan iespējams reti satikties, un tiem, kas dzīvo ārpus lielākām pilsētām, arī šī iespēja ir ņemta. Latviešu sabiedrības trūkums zināmā mērā aizstājams ar grāmatām, kas attēlo latviešu sabiedrību pagātnē un tagadnē, kā arī ar latviešu laikrakstiem, kas lasītājus iepazīstina ar latviešu dzīvi svešajās zemēs gan informācijas veidā, gan romānos un citos daiļliteratūras darbos.

Trešais tautības balsts, kā jau daļēji minēts, ir latviešu kultūra. Tā noskaidro tautas dzīves un darba gaitas, rāda to jēgu un nospraužot galvenās līnijas turpmākai attīstībai. Neiepazinies ar savas tautas kultūru, neviens individs nespēj pilnīgi iekļauties savā nācijā. Lai atvieglotu tautiešu iepazīšanos ar latvisko kultūru un veicinātu tās attīstību, nepieciešamas organizācijas, sanāksmes, sarīkojumi, aktīva piedalīšanās tanīs un vispārī sabiedriskais darbs.

Ikvienam jaunietim un pusaudzim jāapzinās, kas viņam darāms, lai paliktu uzticīgs savai tautai, aizstāvētu to un veicinātu viņas kultūrālo attīstību.

Mariju Skuju, dzim. Ādamsoni, un Alfredu Vikmani Montreālas ev.-lut. Trīsvienības b-cā salaulāja māc. A. Gaudiņš.
J. Baltiņa foto.

BRAZILIJA UZŅEMS 50.000 JAUNU IECEĻOTĀJU

Brazilijā katru gadu nepārtraukti ieplūst jaunu iecelotāju straumes. Samazinoties Eiropas iecelotājiem, šī lielā zeme pavērusi durvis japāņu iecelotājiem. Tuvākā nākotnē Brazilija sagaida 9000 japāņu ģimeņu. Tā kā ģimenē atrodas caurmērā 6—7 locekļi, tad kopējo iecelotāju skaitu lēš uz 50.000. Līdz šim viss iecelotāju lielais vairums novietojās S. Paulo apgabalā. Tagad jaunos emigrantus centīsies novirzīt uz ziemeļiem, kur tos iesaistīs jēlgumijas un džūtas ražošanā.

PADOMJU AĢENTI BAZNĪCU KONGRESĀ

Ukraiņu pareizticīgo baznīcas bīskaps Nikolajs Urbanovičs pēc atgriešanās Vinipegā no Vispasaules baznīcu padomes Evanstonā, Illinojā, paskaidroja, ka visi baznīcu delegāti no viņpus dzelzs priekškara esot komūnistu valdības sūtīti. Bīskaps paskaidroja, ka viņš esot sarunājies ar šiem delegātiem, bet tie baidījušies runāt. „Ja kāds no tiem īstenībā būtu turējies pie Kristus mācības, tas būtu lūdzis patvērumu brīvajā pasaulē," teica bīskaps.

MAĢISTRI DOKTORA VIETĀ

Nesenā Rietumvācijas universitāšu rektoru sanāksmē daudz runāts un lemts, ka Vācijas universitātēs drīzumā būtu atjaunojams maģistra tituls, jo doktoru titulu piešķiršana gandrīz visiem universitāti beigušajiem degradējot šī zinātniska titula vērtību. Nākotnē vācu rektori vēlētos, līdzīgi Latvijas un citu universitāšu tradicijām, doktora titulus piešķirt maģistriem tikai pēc nopietnas ilgākā zinātniskā darbā iegūtas pieredzes.

DRAUDZES KĀ ORGANIZĀCIJAS ĀRPUS LATVIJAS

LATVIJĀ DRAUDŽU UZDEVUMI BIJA PULCINĀT KRISTĪGOS DIEVKALPOJUMIEM, RŪPĒTIES PAR BAZNĪCAS IEGŪŠANU, JA TĀDAS DRAUDZEI NEBIJA, UN PALĪDZĪBAS, VAI, KĀ TO MĒDZA SAUKT, MĪLESTĪBAS DARBS.

Liekas, ka šie paši uzdevumi ir arī draudzēm ārpus dzimtenes, bet īstenībā draudzes še grib piesavināties vēl citus uzdevumus, nostājoties blakus citām organizācijām, bieži uzskatot sevi par „lielāko" vecāko organizāciju pārējo vidū. Šādu maldīgu uzskata kultivēšanu bieži vien gan veicina centrālās organizācijas.

Draudze ir gan organizācija ar visiem tai piekrītošiem pārvaldes organiem, bet organizācija ar garīgu raksturu, ar ko saprotu audzināšanu un dzīvošanu kristīgā ticībā, saskaņā ar katras konfesijas likumiem. Tātad draudzes stāv tālu nost no otra veida — laicīgām organizācijām, kuras var būt kā politiska, tā arī dažāda veida sabiedriska rakstura. Nekas jau nebūtu kaitēts, ja draudze savu uzskatu, ka ir „lielākā organizācija" paturētu pie sevis, bet nelaime ir tā, kā draudzes savu locekļu lielā skaita dēļ grib spēlēt laicīgo organizāciju vidū noteicēju lomu. Šāda rīcība ir nepareiza jau tai ziņā, kā draudzes veidojas no **citu laicīgo organizāciju** locekļiem, kuru starpā var būt ļoti lielas diferences gan uzskatu, gan politisko novirzienu ziņā. Nav jau nekāds grēks, ja kāds ir vairākās laicīgās organizācijās, tas tikai apsveicams; bet katrs gan var būt tikai vienā draudzē — te ir atkal atšķirība draudzei no laicīgas organizācijas. **Tā kā draudze komplektējas no visdažādāko aprindu un laicīgo organizāciju locekļiem, tad ne draudzes pārvaldei, nedz tās mācītājam nav tiesību runāt visu locekļu vārdā laicīgo lietu izlemšanā.**

Ja atsauktos uz to, ka draudzes pilnsapulce ir ievēlējusi padomi, kuŗa ir pilnsapulces gribas izpildītāja un bieži zināmu lēmumu īstenotāja, tad nevajaga aizmirst, ka šīs pilnsapulces, kuŗas notiek lielākais divas reizes gadā, ir apmeklētas tikai apmēram no 5—10% no visu draudzes locekļu skaita. Ir gan pareizi, ka pilnsapulce pēc izsludināšanas ir pilntiesīga pie katra klātesošo skaita un tā reprezentē visu draudzi, bet maldīgi būtu teikt, kā tā izsaka draudzes domu laicīgos jautājumos. Cik zinu, tad arī nevienā draudžu pilnsapulces darba kārtībā nav sabiedriski vai politiski jautājumi. Vāji apmeklētās pilnsapulces arī pasvītroto to, ka draudzes locekļi zina, ka viņi draudzes garīgā dzīvē nekādas pārmaiņas ienest nevar, bet saimnieciskās dzīves jautājumos — kuŗi ir pilnsapulču galvenie punkti — tiem nav pietiekamas pieredzes.

Ja nu šodien vienas vai otras draudzes padome vai mācītājs cenšas regulēt latviešu organizatorisko dzīvi, tad tā ir novirzīšanās no tiešo uzdevumu veikšanas, kas var radīt nevajadzīgus asumus organizāciju starpā.

Pēc manām domām draudzēm — garīgām organizācijām pašām vajadzētu sadarboties savā starpā, pastrīpojot īsto Kristus mācību, bet ar laicīgām organizācijām sadarboties tiktāl, cik to prasa reliģiskais kults vai palīdzības darbs.

Latvijas ev.-lut. archibīskapa pārstāvji dažādās zemēs tagad arī cenšas šādu uzskatu iedzīvināt, bet līdz šim vēl konkrētu panākumu nav, kas izskaidrojams gan ar lielo apgabalu plašumu, gan ar draudžu piederību pie dažādām sinodēm vai grupām. **Draudžu padomēm un mācītājiem gan vajadzētu iegaumēt, kā Latvijas ev.-lut. baznīca ir neatkarīga pēc savas būtības, ar archibiskapu priekšgalā, un piederība vienai vai otrai sinodei nav šķēršlis sadarbībai.**

Draudžu sacensība savā starpā ir apsveicama, jo tā rada progresu, bet šī sacensība nedrīkst pārvērsties par savstarpēju apkaŗošanos, kas var novest pie tā, ka tautieši atkritīs no šādām draudzēm un meklēs ceļu mierīgai ticības kopšanai. Pēc manām domām mācītājiem svešumā ir ļoti daudz darba savu tiešo pienākumu pildīšanā, un tiem nevarētu atlikt laika laicīgo organizāciju lietu kārtošanai. Mācītājs gan varētu dot draudzes locekļiem padomus vienā vai otrā jautājumā, bet ne meklēt problēmas, kuŗu atrisināšana pienākas laicīgām organizācijām.

Manas domas ir, ka draudzēm vajadzētu pašām atteikties no laicīgo organizāciju mērķu izlemšanas, bet ja tas netiktu darīts, tad latviešu centrālām organizācijām vajadzētu revidēt viņās ietilpstošo organizāciju sarakstu.

Šinī rakstā izteiktā doma ir mana individuāla, un tamdēļ lūdzu tautiešus to presē nekomentēt, jo es uz komentāriem neatbildēšu. Būtu gan apsveicams, ja presē parādītos raksti ar oriģinālu domu šinī jautājumā.

O. Dzērvītis

NEVIENPRĀTĪBAS SEKAS

Kā mēs jau ziņojām, lietuviešiem radušās nesaskaņas starp Lietuvas augstāko atbrīvošanas komiteju (VLIK) un diplomātu vecāko Lozoraiti. VLIK nesen iecēla par Lietuvas diplomātisko pārstāvi pie Bonnas valdības Dr. Karveli. Lozoraitis prēt to cēla iebildumus atsīstot, ka diplomātiskos pārstāvjus var iecelt viņš, un no savas puses par pārstāvi pie Bonnas valdības, iecēla Dr. Geruti. Rietumvācijas valdība tagad paziņojusi, ka tā nevar atzīt ne vienu, ne otru pārstāvi, jo negribot uzņemties šķīrējtiesneša lomu lietuviešu organizāciju strīdū. Rietumvācija izsaka gatavību atzīt diplomātisko pārstāvi pēc tam, kad lietuvieši paši būs vienojušies par vienu kandidātu.

FOTO AMATIERU IEVĒRĪBAI

Lāpas foto puduŗa pirmā sanāksme šai sezonā notiks otrdien, 14. septembrī, plkst. 19.30 51 Redwood Ave Toronto. Visi interesenti laipni lūgti ierasties.

KANADĀ

TORONTO

NOVĒRSTS STREIKS HAMILTONĀ

Jau kopš š. g. aprīļa mēneša Hamiltonas lielākās tērauda lietuves Kanadā vadība veda sarunas ar vietējo tēraudstrādnieku arodbiedrību par jauno darba līgumu. Visus šos piecus mēnešus bija daudz runāts un spriests, bet vēl līdz šim laikam nebija panākta vienošanās. Arodbiedrības prasībām rūpniecības vadība nepieskīŗa nekādu vērību un tās vienmēr noraidīja. Beidzot tomēr Tērauda sabiedrība pielika 2.5 c st., kāds piedāvājums arodbiedrībai nebija pieņemams. Arodbiedrība bija prasījusi pielikt 10c stundā un ievest sociālus uzlabojumus. Tā kā arodbiedrībai nebija izdevies panākt vienošanos ar darba devējiem, tad arodbiedrības pilnsapulcē pag. ned. pacēlās jautājums, ko darīt ja darba devēju sabiedrība nepiekāpsies? 65% no visiem strādniekiem nobalsoja, ka tādā gadījumā jāuzsāk streiks, tomēr mēģinot panākt vienošanos.

Darba devēji no savas puses bija deklarējuši, ka streika gadījumā Tērauda sabiedrība sarunas neatsāks ātrāk kā pēc 6 mēnešiem. Šādu draudu zīmē notika pēdējie līguma parakstīšanas mēģinājumi, kur arodbiedrība un darba devēji bija piekāpušies un vienojušies par 7c stundā darba algas pielikumu: 5c tieši pie algas, bet 2 centi slimības apdrošināšanai un pensiju fondam. Minētie algas pielikumi stājās spēkā ar atpakaļejošu datumu. Sakarā ar šo vienošanos novērsts jau tā sliktais bezdarba stāvoklis Hamiltonā, kur vēl patlaban ir 7000 bezdarbnieku. Tērauda lietuvēs strādā arī ap 200 latviešu, kas visi streika gadījumā ilgāku laiku būtu bez darba. Bez tam visā Hamiltonā, tad pamazām iestātos pilnīga depersija, jo lēnām viena pēc otras tiktu slēgtas daudzās metallapstrādāšanas fabrikas, kurām pietrūktu izejmateriālu. Tam tagad laimīgi visam pāri un hamiltonieši uzelpo vieglāk.

J. G.

◉ T. L. Mednieku un makšķernieku sporta klubs rīko 11. sept., pl. 2 p.p., internas mālu baložu šaušanas sacensības Sidrabenē.

Uzvarētājiem sacensībās balvas dāvājuši būvuzņ. J. Goba — celojošu kausu individuālās sacensības, Br. Puriņš — celojošu balvu grupu sacensībā, bet Tilings, Rengarts, Anšmits un Leitrans individuālās balvas sekmīgākiem šāvējam.

Ar šīm sacensībām noslēgsies šīs vasaras treniņi mālu baložu šaušanā. Pēc sacīkstēm paredzēta balvu pasniegšana un balle (skat. slud. dajā).

6. sept. un 4. okt. notiks ložu un mazkalibra šautenu piešaušana — armijas Long Branch šautuvē. Informācija saņemama pie A. Smaņa — MU 3031 un O. Bērziņa — KE 3875.

◉ Toronto notika Baltiešu sporta federācijas sēde. Sēdi vadīja pr-ža biedrs Ž. Zentiņš. Sakarā ar atvaļinājumiem un darba apstākļiem daļa federācijas locekļu un pr-dis R. Plūme nebija varējuši ierasties un tāpēc darba kārtībā apsprieda tikai jautājumus, kas kārtojami tuvākajā laikā. Vienojās, ka vieglatlētikas sacensības Baltiešu sporta svētku ietvaros rīkos septembra mēnesī pēc tam, kad būs notikušas Ziemeļamerikas meistarsacīkstes vieglatlētikā latviešiem un lietuviešiem. Kā igauņi, tā arī lietuvieši, atzīstot, ka tieši vieglatlētikā latvieši ir aktīvāki, lūdza latviešus uzņemties iniciatīvu, apsolot visu nepieciešamo palīdzību. Lai laika trūkuma dēļ nepaliktu nenobeigtas Baltijas sporta svētku ietvaros rīkotās futbola sacensības, tad nolēma, ka sekojošā pirmā latviešu un igauņu futbola spēle kanadiešu meistarībā būs reizē arī Baltijas sporta svētku sacensība. Atkarā no šīs sacensības rezultāta, noskaidrosies, vai Baltijas meistars būs jau zināms, jeb vai būs vēl jāsacenšas igauņiem ar lietuviešiem.

Nākošā Baltijas sporta federācijas sēdē notiks septembra mēneša pirmajā pusē.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
5210 VICTORIA AVE, APT. 10
Tel. AT 7798
MONTREĀLĀ, P. Q.

LASĪTĀJU VĒSTULES

MAZLIET LIELĀKU INTERESI PAR ĢEOGRAFIJU!

LA š. g. 21. augustā numurā Kultūras apskatā vēstīts par bij. Liepājas baletmeistara A. Kozlovska Eiropas ceļojumu un ka K. savu brīvlaiku pavadījis kūrvietās pilsētiņā Bad Pirmontā, kur sastapies ar Hariju Plūci. Tas viss pareizi. Aplamības sākas, kad tiek apgalvots, ka tas noticis „saulainajā Francijā". Bad Pirmonta atrodas Vācijā, Lejassaksijā, angļu okupācijas joslā, austrumos no Detmoldas.

Tp., Detroitā

KUR ATRODAMI DIMANTI KANADĀ?

Lasot Latvijas Amerikā š. g. 65. n-rā rakstu „Kur ir Kanadas ziemeļu briljanti", liekas, ka raksta avots ir bijis apšaubāms.

Visupirms — par briljantiem dēvētie droši vien ir dimanti (briljanti ir apstrādāti dimanti). Tālāk —tādi teicieni kā „vulkaniskā māla izverdumi" un „māla trubas" izklausās pavisam dīvaini. Ir ļoti apšaubāms, ka Ungavas krātera zili zaļajam ezera ūdenim ir kāds sakars ar zilu mālu; daudzu Kanadas ezeru dzidrie ūdeņi izskatās zili vai zili zaļi. Bez tam — ja arī tas būtu zils māls, tam savukārt nav nekāda sakara ar vulkānismu un dimantiem.

Ir taisnība, ka dienvidos no Lielajiem ezeriem ir atrasti dimanti, bet, spriežot pēc šļūdoņu kustības Kanadā, to avots ir drīzāk meklējams Augšezerā vai rajonā ziemeļos no Augšezera un Hurona ezera.

Ģeologs.

Red. piezīme: LA 65. n-rā iespiestā minētā raksta avots ir of. inf. biļet. Canadian Scene.

JEZUĪTISMS UN VĒSTURE

LA 25. augusta numurā lasāmas divas lasītāju vēstules, kas sviež mušai aci aizlaižas, bet akmens sasniedz degunu...

Ko līdz katrā vēstulē „pretiniekiem" pārmest vēstures nezināšanu vai pat viltošanu, ja paši noteikti vairāmies no patiesības. — Jersikas valsts taču bija latgaļu valsts. Tās karalis un viņa pavalstnieki bija jau kristīti, kad Jersikai uzmācās ar katoļticību. Karaļa Viestura cīņa pret katoļiem bija izmisīga un ilga, bet viņš tomēr to zaudēja un no tā laika ar zobenu un uguni uzspiestā katoļticība uzgūla latgaļiem. Antons Rupainis savā romānā Māra mostas šo patiesību noslēpi. Tāpat viņš tiešām cildina poļus, izvadā lasītāju pat pa latgalisko pirtiņu Austrumprūsijā (!), pa Viļņu un citur, bet romāna varonim P. Migliniekam liek izbraukt cauri Vidzemei, bez kā tas tanī būtu jeb ko redzējis. Arī Rīgā viņš neuzmekļē un nesatiekas ne ar vienu pārnovadu latvieti, bet tikai ar poļiem. Tā tālāk un tālāk tiek rādīti poļi, krievi pa retam kāds leitis, žīds, vācietis, bet neviens pārnovada latvietis.

„Mušu gaiņātāji" no latgaļu deguna vienmēr apgalvo, ka latgaļi nav pārpoloti. Latviešu katoļu izdevuma Dzimtenes Balss 4. n-rs ir cienījamā Msgr. J. Velkmes raksts par drukas aizliegumu Latgalē.

Vai kāds sevi varētu saukt par īstāku latgali un karstāku patriotu kā sirmais Msgr. J. Velkme?! Taču viņš atklāti un skaidri savā minētajā rakstā (Dz. b. 4. n-ra 10. lpp. otrās slejas sākumā) pasaka, ka trešā daļa latgaļu tika pārpolota.

Runājot par iur. A. Rubuļa vēsturi, ko viņš pievienojis Latgaļu dziesminiekiem, jāaizrāda, ka LA neviens to nav apstrīdējis, bet gan tik spēcīgs latgaļu lietas aizstāvis kā Miķelis Bukšs. Viņš pārmet A. Rubulim, ka viņš vēsturi citējot „falši" (Skat. Latgola nr. 343-4). Bet lasītāja vēstules iesūtītājs LA 25. augusta n-rā, kā skaidri redzams, Latgaļu dziesminiekiem pievienoto vēsturi nemaz nav lasījis. Tur nekas nav jātulko un jāgudro — A. Rubulis tiešām par latgaļiem sauc nevis latgaliešus vien, bet visus, kas patiesi tādi ir. Nelasīšanas rezultāts ir lasītāja „-s" neloģiskā vēstule.

Bet, varbūt paņemiet svešvārdu vārdnīcu un izlasiet, kas ir jezuits un jezuitisms? Starp citu tur rakstīts: „Sī cum Jēzuītis, non cum Jēzu itis." Kam jāsaprot — sapratīs.

Līpnas laivietis, Čikāgā

SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

8. sept. Olafa Ilzipa koncerts, Eaton auditorijā.
11. septembrī Mednieku un makšķernieku klubs rīko Sidrabenē māla baložu šaušanas sacīkstes ar sekojošu balli.
11. sept. Sv. Andreja baznīcas zālē TLT Augstskolas Sestdienas ģimnazijas atklāšanas vakars ar deju.
25. sept. Skautu un gaidu sarīkojums.
2. un 3. oktobrī Lāpas gada svētki.
9.—16. okt. Kultūras dienas.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pasmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

LATVIJAS KAROGS JAUNATNES SIRDĪS

Montreālas latviešu bērnu vasaras nometne noslēgusies

„Es cēlies sveiks un vesels, šai rīta stundiņā," — izskan pret zaļo meža ieloku, kad baltajā mastā pēdējo reizi uzlokās sarkanbaltsarkanais karogs. Tēvreize, kas še sacita katru rītu, šoreiz, liekas, nāk dziļāk no jauno meiteņu un zēnu krūtīm, jo šis ir pēdējais rīts Montreālas latviešu bērnu vasaras nometnē St. Suverā, skaistajos Laurenča kalnos. Bērniem bija dota izdevība šeit pavadīt divus mēnešus veselīgās nodarbībās un līdz ar vasaras saulī un kalnu gaisu uzkrāt enerģiju garajai ziemai. Kļūdami ārēji brūnāki, viņi paši nemanot dziļāk uzņēma to latvisko garu, kuŗa izkopšanai nometnes vadība pievērsa vislielāko vērību. Ja sākumā rotaļās bija dzirdami angļu izteicieni, tad nometnes slēgšanas dienā tos vairs nesaklausīju. Ugunskuru un kamīnu vakariem tika sagatavotas daudzas jaunas dziesmas un deklamācijas, tāpat citi interesanti priekšnesumi, kuŗos noskatījās kā bērnu vecāki, tā daudzi no netālās Montreālas atbraukušie viesi. Liela vērība tika veltīta bērnu fiziskām nodarbībām brīvā dabā, un Montreālas sporta kluba sportisti bija izbraukuši apmācīt bērnus dažādos sporta veidos. Ar abu ev. - lut. draudžu gādību bērniem bija dota izdevība peldēties tīrā skaistā tuvējās viesnīcas peldbaseinā, un gremdēšanās mīkstajā kalnu ūdenī bija viens no viņu lielākiem priekiem. Uz nometni bija izbraucis arī mūsu dailamatnieks Z. Jurševskis, un viņa vadībā bērni veidoja glītus māla izstrādājumus, kas tika arī apdedzināti un paliks atmiņai no nometnes dienām.

Svētdien, 29. augustā bērnu nometne tika slēgta. Vēsais un mākoņainais laiks nebija kavējis daudzu tautiešu ierašanos, tā kā nometnes plašais dārzs, ko grezno skaistie baltie bērzi, bija latviskas čalošanas pilns. Slēgšanas dievkalpojums, ko vadīja Trīsvienības draudzes māc. A. Gaudiņš, notika skaistajā Sv. Franča baznīcā, kas. tāpat kā atklāšanas dievkalpojumā, bija diezlūdzēju pilna.

Pēcpusdienā nometnes dārzā notika daudzo balvu pasniegšana, ko izdarīja nometnes vadītājs E. Mazutis. Balvas tika izdalītas gan par darbošanos nometnes pašpārvaldē, zināšanām par dzimteni un par labākām sekmēm šachā, šaušanā, peldēšanā, volejbolā, basketbolā, vieglatlētikā, dambretā, kartupeļu mizošanā. Visvairāk dažādiem „ordeņiem" apkārti bija Juris Mazutis, Algirts Tomsons un Astrīde Šmite. Atzinības balvas saņēma arī daudzi pieaugušie par dažādām izdarībām nometnes pastāvēšanas laikā. Beigās konsuls V. Tomsons pasniedza lielākas veltes par svētīgo un pašaizliedzīgo darbu nometnes vadītājam E. Mazutim, viņa palīdzēm L. Zoldnerei un I. Adamovičai un saimniecei Kaufertei. Nometnes financālo pusi pārzināja inž. N. Zoldners.

Tad plecu pie pleca divās taisnās kolonnās latviešu jaunatne godbijīgi sveica Latvijas karogu, kas, tautas lūgšanai izskanot, lēni salocījās karognesēju rokās. „Lai šis karogs, ko te tagad nolaižām, tiktu pacelts un turēts jūsu visu sirdīs" beigu vārdos novēlēja E. Mazutis. Ar Edv. Virzas vārdiem „Līdz ar sauli, saules mūžu tavai tautai dzīvot būs," jaunā audze to arī solījās. Līdz ar to svinīgais noslēgšanas akts bija galā. Bet tā kā bērnu vecāki un vienaldzīgi vēl kaut ko gribēja dzirdēt no bērnu priekšnesumiem, tie arī nodziedāja divas nometnē tapušas dziesmas, kas izsauca lielu piekrišanu. Pirmās pēdējais pants skan:

Par taviem kalniem, zaļām ielejām,
Es dziedāšu par tevi Sansuvēra,
Par skaistām stundām, ko šeit pavadījām,
Tās mūžam paliks manā atmiņā.

Un noslēguma dziesma beidzās vārdiem:

Dziedādami, spēlēdami,
Vasaru mēs pavadījām.
Dziedādami, spēlēdami,
Atkal mājās pārnāksim.

Ar to vasaras nometne ir noslēgusies un mazie gāju putni steidzās pie saviem vecākiem, lai dotos mājās, kur tos gaida skolas gaitas gan angļu, gan vēlāk latviešu skolā. Šajā nometnē ar visas sabiedrības atbalstu dažas nedēļas vai visu laiku pavadīja kopā 42 bērni. Par šādu nometņu nacionālo nozīmi un nepieciešamību svešā zemē jau daudz rakstīts un būtu jāvēlas, lai arī nākamgad mūsu karogs varētu pacelties un plīvot atkal par jaunu. Arī tautiešiem šeit nedēļas nogalēs varēja atrast viesmīlīgu uzņemšanu un sirsnīgu pretimnākšanu, tā radot nometni kā latvisku salu, uz kuŗu labprāt tikās aizbraukt. Lai nometnes vadībai par to sirsnīgs paldies.

Milda Ozola.

TELEVĪZIJAS RAIDĪJUMI KRĀSĀS

Apmēram gada laikā pārdošanā nāks televīzijas aparāti, kuŗos raidījumi būs skatāmi krāsās. Pirmo aparātu cena būšot 1000 dolaru. Jau šogad kāda firma Kanadas nacionālā izstādē demonstrē šādu aparātu. Arī līdzšinējo televīzijas aparātu cenas sākumā bija ļoti augstas, bet tad tās spēji kritās. Domā, ka pēc apmēram četriem gadiem arī krāsaino uztvērēju cenas samazināšoties līdz 400 dolariem.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas vaļdes kasierim Mr. A. Putniņam
280 Wrigth Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās
Ziedojumi atbrīvoti no ienākuma nodokļa

STARPTAUTISKAS SEKAS 1940. G. AGRESIJAS AKTAM LATVIJĀ

„3 LIELIE" IZSĶĪRA TAUTU LIKTEŅUS

III

Savādi un nesaprotami, ka pēc tam, kad Staļins bija Teherānā Rūzveltam un Čerčilam samērā tik sīki izklāstījis Kremļa ieskatus Baltijas problēmā, ar lielu „labvēlību" pielaižot „iekšpolitiski neatkarīga, pat kapitālistiska režīma resturēšanu", nākošajā 3 „lielo" sanāksmē Jaltā 1945. gada februārī, kas notika jau uzvaras zīmē, Baltijas jautājums palika nepieminēts. Acīmredzot „tautu tēvs" rietumniekiem bija jau kļuvis par tik respektējamu, ka viņi neiedrošinājās to paraustīt aiz vunčām. Jaltā vienīgo reizi Baltijas valstu vārds tika pieminēts garāmejot, kad Molotovs, Staļina atbalstīts, mēģināja paķert rietumniekus „uz muļķa", izteicot vēlēšanos, lai Apv. Nācijās kā balstiesīgus locekļus pielaistu Baltkrieviju, Ukrainu un Padomju Lietuvu (Bairnesa atmiņas, 60. lpp.). Rietumnieku „jā" būtu nozīmējis netiešu Baltijas zemju okupācijas de iure atzīšanu. Pēc ilgākas tielēšanās starp Molotovu un Idenu, padomju varenie pēdīgi apmierinājās arī ar to, ka tikai Ukraina un Baltkrievija iegūst reprezentāciju AN. Maz vērības esam veltījuši apstāklim, ka Jaltā ASV delegācija panāca „Atbrīvotās Eiropas deklarāciju," kas pēc kara paredz demokratisku valdību nodibināšanu uz brīvu vēlēšanu pamata okupētā Eiropā. Pēc ASV ieskata šī deklarācija, kam pievienojusies arī PSRS, attiecināma arī uz Baltijas zemēm, kā to oficiāli komentēja 1945. g. 2. martā ASV valsts sekretāra vietnieks Grins Grjūs (NY Times 4. marta n-rā).

Tikai ar ASV un Lielbritanijas saskaņoto nostāju Baltijas valstu statuss palika nemainīts arī pēc Jaltas konferences. 1945. — 1947. g. bēgulības un nometņu gados tik bieži uzsildītā bauma, ka Jaltā noteikti esot izlemts, ka krieviem pēc kara Baltijas zemes būšot jāatstāj, bija tikai tukšas baumas, tādas pašas kā tais laikos ausij tik tikamās runāšanas, kas gadu no gada sblija ķiršu ziedēšanas laikā mājās braukšanu.

Trīmdinieks tagad jautā: vai Baltijas valstu statuss tāds paliks uz mūžu? Faktiski mūsu tautas smok padomju jūgā, teorētiski mūsu neatkarīgās un brīvās valstis „eksistē"? Kordels Hels savās atmiņās piemin, ka prezidents Rūzvelts, risinot Baltijas problēmas, domājis, ka „pāris gadu pēc kara" viņam izdošoties ietekmēt Staļinu, sarīkot Baltijas zemēs starptautiski kontrolētas brīvas tautu nobalsošanas par vietējo iedzīvotāju vēlēšanos, (tādu domu Rūzvelts gan nebija pacēlis nedz Jaltā, nedz citur), gan arī tūdaļ piemetinot, ka „Baltijas valstu dēļ nedz ASV, nedz Anglija karu ar PSRS jau nesāks!"

Kādreizējie politiskie prātojumi, ka politisko līdzsvaru Eiropā varētu atjaunot arī tā, ka Baltijas valstīm atdotu neatkarību, līdzīgi Somijas statusam, kas vienīgā izgāja no kara liesmām samērā „sveika un vesela", tagad arī pagaisuši (idejas propagandētāji cerēja šo jautājumu valsts tiesiski izkārtot tā, kā, saskaņā ar PSRS satversmes 17. pt., Baltijas zemes labprātīgi izstātos no PSRS).

BALTIJAS ZEMES SOVJETU EKSPERIMENTĀLĀ LABORĀTORIJA

„Nemirstīgais" Ļeņiņs savu kopoto rakstu 22. sējumā, 13. lpp., deklarējis: „Ja mazai un vājai tautai nedod tiesību noteikt savas politiskās dzīves formu brīvās vēlēšanās, iepriekš neizvācot aneksētājas vai stiprākās tautas karaspēku, tad tāda pievienošana ir svešas zemes patvarīgs piesavināšanās akts!" Tiem pašiem Ļeņina vārdiem runājot, PSRS ir patvarīgi piesavinājusies Latvijas republiku. Okupētās un netiesīgi pārveidotās Latvijas valsts vietā nav stājusies PSRS suverēnitāte, Latvijas republika joprojām tiek starptautiski atzīta.

Vai un kad PSRS būs spiesta no sagrābtām Baltijas zemēm aizvākties, to, protams, šodien nezina neviens. Tāpēc mūsu uzdevumi trimdā mums pavēl darīt visu, lai lielo demokrātiju sabiedrisko domu ietekmētu tā, ka Baltijas zemēm atkal reiz jākļūst brīvām. Mums vairāk jāaktīvizē pašu cīņa, visu negaidot no lieliem valstsvīriem.

1940. g. 15. oktobrī ASV prezidents Rūzvelts kādai lietuviešu delegācijai svinīgi deklarēja: „Lietuva un tās kaimiņi drīz kļūs brīvi un neatkarīgi." Pagājušos 14 gados mēs savas valstiskās brīvības un neatkarības atgūšanai tuvāk neesam tikuši. Bet cik gan līdzīgas deklarācijas no jauna nav izteiktas pēdējos gados? Vai tādēļ vainosim bez dzimtenes palikušo baltieti, kurš arvienu vairāk prāto, kā lielo valstsvīru un politiķu solījumi par Baltijas valstu atbrīvošanu, deklarācijas par brīvības un neatkarības atjaunošanu Baltijā, cildenie līgumi par tautu un cilvēku tiesībām un brīvību arvienu bijuši un joprojām ir kā no gumijas darināti: tos var pēc patikas stiept un locīt.

Varbūt pēc gadiem divdesmit tikai vairs vēsturnieki pieminēs, ka triju tautu neatkarīgās valstis pie Baltijas jūras reiz bija politiska laboratorija, kur „varenā un cienījamā Padomju Savienība" pētīja un eksperimentēja metodes, kā veiksmīgāk pakļaut zemes un tautas komūnistiskai diktatūrai.

K. Ksa

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

NEGAISS TUVOJAS

Rakstnieka Jāņa Klīdzēja prometejiskie raksti latviešu presē izceļ mūsu trimdas laikmeta likteņīgās problēmas tik brīvdomīgi, asi un šķautnaini, ka vienam otram aizsitas elpa no viņa sacelšanās aicinājuma pret tukšumu cilvēku domās, vārdos un darbos. Jānis Klīdzējs ir latviešu rakstnieks, kas varbūt visvairāk jūtas kā Ceisa piesiets pie trimdas klits. Viņš grib, lai jaunatne būtu tik ideāla, trauksmaina un darbīga, ka tā sāktu un piepildītu jaunu laikmetu, kas paglābtu trimdinieku sirdis ilgajā svešniecībā. Jāņa Klīdzēja vārdos ir ne tikai vitāls spēks un dumpošanās, bet arī konstruktīvas idejas, ko viņš vislabāk uztic latviešu jaunatnei. Un latviešu jaunatne atsaucas Jānim Klīdzejam kā reti kādam pašas jaunatnes runātājam vai rakstītājam.

Tādēļ divaini ir lasīt Vācijas Latvijā (27. un 31. num.) vārdus, kas nosauc Jāņa Klīdzēja rakstu „Jaunatnes sacelšanās" par ekstrāvagantu, kam kā lētam modes kliedzienam esot bijis tauriņa mūžs. Tauriņa mūžs tādēļ, ka ALJA priekšnieka vietnieks publicējis rakstu „Ne sacelšanās, bet darbs," kur izstāstīts ALJAs darbības plāns 9 formulētos punktos, ko šī jaunatnes apvienība domā nākotnē darīt. Ar darbības plānu ir domāts atspēkot rakstnieka jaunatnes dvēseles skatījumu un paša rakstnieka nemieru par šī laikmeta lielāko draudu!

Jāņa Klīdzēja domām var pievienoties vai nepievienoties, bet kas viņa rakstus nosauc par „lētiem modes kliedzieniem," kam ir „tauriņa mūžs," tas nav dziļāk iecklausījies ne tikai jaunatnē, bet arī vecajā un vidējā paaudzē.

Negaiss tuvojas.

Saturns

MĀCĪTĀJAM A. GAUDIŅAM 50 GADU

Pirmais latviešu mācītājs, kas sācis apkalpot mūsu bēgļus Kanadā

50 gadu dzīves robežu tuvākā nākotnē pārkāpj Montreālas latviešu Trīsvienības ev. - lut. draudzes mācītājs Adolfs Gaudiņš.

A. Gaudiņš dzimis 1904. g. 12. septembrī kā vēsturiskās Usmas muižas rentnieka dēls. Pirmo izglītību ieguvis no mājskolotājiem, turpinājis mācības Ventspilī, kur beidzis pamatskolu un vidusskolu. Drīz pēc tam seko karadienests jātnieku pulkā, kur beidz virsnieku vietnieku kursus. Jau no bērnības Gaudiņu interesē reliģija, un 1929. g. viņš iestājas LU teoloģijas fakultātē. Bet tā kā studijas jāsavieno ar maizes darbu, strādājot par kontrolieri Nodokļu departamentā, kur pienākumi bieži jāveic ārpus Rīgas, tad G. ir spiests studijas pārtraukt. Kontroliera pienākumus viņš veic līdz 1933. g., kad pāriet atkal uz Ventspili par Ventspils Avīzes vietējo ziņu redaktoru un arī Jaunāko Ziņu līdzstrādnieku. 1934. g. Gaudiņš atrod iespēju teoloģijas studijas turpināt un fakultāti beidz 1939. g. ar teologa gradu. Viņš ir arī studentu korporācijas Fraternitas Latviensis saimes loceklis.

1939. g. archibīskaps A. Gaudiņu ordinē Doma baznīcā un pēc tam viņš pāriet Dobeles prāvesta iecirknī par vikāru, reizē pildot arī Sieksātes pamatsk. pārziņa amatu. Tā paša gada rudenī G. pārceļas uz Kuldīgu par mācītāju pie prāvesta O. Sakārņa un ieņem arī ticības mācības skolotāja vietu. Komūnistu laikā Gaudiņam bija jāpārdzīvo vajāšanas un arī apcietināšana. No 1941.—1944. g. jubilārs strādā Blīdenes un Stūru draudzēs par mācītāju. Kad kara vētras atkal vēlās pāri Latvijai, bija jādodas bēgļu gaitās uz Vāciju. Arī šajā posmā Gaudiņš arvien bijis rosīgs kā sabiedriskā, tā baznīcas darbā. Kādu laiku viņš ir par Husum - Fliegerhorst bēgļu nometnes latviešu grupas komandantu, tad par Šlezvigas latviešu nometņu mācītāju, bet no 1946. g. par Darmštates - Offenbachas un Babenhauzenas latviešu nometņu mācītāju.

Kad sākas izceļošana no Vācijas, Gaudiņš kopā ar kādu būvstrādnieku grupu ierodas Kanadā, lai strādātu pie spēkstaciju būvēm. 1949. g. 1. janvārī viņu atbrīvo no būvdarbiem un Kanadas luterāņu sinode saista misionāra darbā. Gaudiņš ir pirmais no latviešu mācītājiem, kas sācis apkalpot latviešu iecelotāju grupas dažādās Kanadas malās, nobraukdams ap 35.000 jūdžu. No šīm grupām vēlāk izveidojās draudzes. Nodibinoties patstāvīgai latviešu draudzei Montreālā, 1951. g. 11. februārī A. Gaudiņu ievēl par šīs draudzes mācītāju.

Daudz cilvēcīgas mīlestības un pūļu ārpus saviem tiešiem garīdznieka pienākumiem jubilārs ziedojis, palīdzot mūsu iecelotājiem kārtot formalitātes, kā arī sagādājot darba un apmešanās vietas. Kā viens no daudzajiem Gaudiņa aktivitātes izpaudumiem jāatzīmē arī viņa noorganizētās iknedēļas ceturtdienas vakaru sanāksmes YMCA'ā, kur iebraucēji varēja satikties, informēties par darbu un dzīvokļu jautājumiem, kā arī izklaidēties pēc smagā darba, noskatoties par brīvu vērtīgas kultūrfilmas, noklausoties kādu koncertu vai referātu. Tāpat jāatzīmē draudzes ziņu izdošana, kur viņš ir rakstītājs, pārrakstītājs, novilcējs, brošētājs un izsūtītājs. Liels palīgs G. dzīvē un pienākumos arvien ir bijusi viņa kundze Elza, bijusī aizsardze un skolotāja, kas tagad vēl darbojas par skolotāju māc. A. Gaudiņa savā laikā noorganizētajā latviešu svētdienas skolā. Ar viņas gādību skolā radās prāva jaunatnes bibliotēka. Viņa sarakstījusi vairāku baznīcas dziesmu tekstus. Viņi ir izaudzinājuši meitu Jolītu un dēlu Egonu.

Māc. A. Gaudiņš
Foto J. Baltiņš

Novēlam jubilāram izturību, veselību un Dieva svētību arī nākotnē, strādājot baznīcas un savu tautiešu labā!

K. Oz.

500.000 ATVADĀS NO SAVA PREZIDENTA

Brazilijas valsts prezidentam Getulio Vargas, kas izdarīja pašnāvību, nešaujot lodi sirdī, pēdējo godu atdevuši 500.000 brazīliešu, kad nelaikis lidmašīnā no galvaspilsētas pārvests uz viņa lauku īpašumu. Vargas, kas labprātīgi šķīrās no dzīves 71 gadu vecumā, Brazilijas likteņus bija vadījis 29 gadus. Prezidenta mirstīgo atlieku pārvešanas laikā brazīlieši demonstrējuši pret Standart Oil Co. un ASV sūtniecību. Prezidenta pašnāvības īstais iemesls vēl nav noskaidrots.

Bolševiki brauc amerikāņu mašīnā

Savā pirmajā Rietumvācijas apmeklējuma laikā Berlīnē akreditētie Maskavas Pravda korespondenti Naumovs un Granovs šīnīs dienās ieradušies Hamburgā. Abi korespondenti, kas ceļojuši amerikāņu Buick automašīnā, pēc Hamburgas pilsētas un ostas rūpīgas apskates, aizbraukuši tālāk uz Reinzemi. Krievu žurnālistu apmeklējumu Rietumvācijā atļāvis britu augstākais komisārs Vācijā, kad to viņam lūdzis kāds bolševiku kolēģa.

Pulkveža Kārļa Lobes

Vēstules latviešu jaunatnei

OTRĀ VĒSTULE:

KUR DIVI VIENOTI, TUR RODAS PULKI

Mēs esam lasījuši mūsu jaunatnes žurnālā Rakstos par to, ka Latvijā esot daudz kā trūcis, ko jaunatne redzot svešajās zemēs. Piem., Latvijā esot bijis daudz neauglīgu druvu, daudz dubļu un brīžiem atkal puteklaini ceļi, slikti kārtības sargi, trūkumi skolās un augstskolās, bibliotēkās neesot bijis iespējams tā brīvi „krāmēties," kā to varot darīt kaut kur ārzemēs. Latvijas bibliotēkas esot bijušas niecīgas utt. Atmiņā cilvēkam vērtējoši paliek protams tas, ko viņš tieši redz. Mūsu tagadējā jaunatne ar savām acīm neredzēja to Latviju, kāda viņa bija pirms 1918. gada un arī par pirmajiem brīvības gadiem jaunatnei trūkst acīm vērtējama priekštata. Kādi bija Latvijā ceļi, kādas skolas, kādas bibliotēkas, kādi bija kārtības sargi pirms Latvija tapa, to jaunatne nevarēja redzēt. **No tā brīža, kad Latvijas brīvvalsti mēs visi redzējām pēdējoreiz, ir pagājuši jau piecpadsmit gadi! Latvija nekad neapsīājās savā attīstībā, un mēs šodien nemaz nespējam aplēst to, kāda būtu mūsu Latvija savos sasniegumos visās dzīves nozarēs šajā īsajā tagadnes mirklī, salīdzinājumā ar svešajām zemēm. Šajā jautājumā mēs, bet sevišķi mūsu jaunatne, dzīvojam kādā nekustīgā punktā. Nekas ļaču nestāv uz vietas. Jau 15 gadu mūsu Latvija grimst!**

Mums ir lūgums vecajiem: lūdzu neatvejiet slūžas pašu konstruētām problēmām! Tās mūs pašus noslīcinās. Nebūvējiet dvēseļu „laborātorijas." Tajās neviens neiegriezīsies. Cilvēks nekad un nekādos apstākļos savu es otram kailu neizgērbs, jo cilvēks to izdarīt nav pilnvarots un tāpēc nav spējīgs atkailināties. Šeit trimdā jāvalda „sanatorijas mieram". Cilvēka audzināšana nav iespējama bez varas. Jūsu vara lai ir nerimtīgais, laipnais, — laipnais aicinājums, kas izteicās jūsu stājā, darbos, sniegumā un vārdos. Aiciniet, laipni aiciniet, bet ne ar vārdiem vien. Darbi un atkal darbi — sniegums. Aiciniet, laipni aiciniet pat tad, kad jūsu aicinājumu neviens vairs neklausās, bet to dzird — tikai tu pats un tavs draugs. **Tad zini to — kur divi vienoti, tur pulki rodas...**

Asimilāciju, protams, veicina vide ar savu sniegumu, labu vai sliktu. Asimilācija ir būtībā grūti atvairāms pieradums videi, bet asimilācija caur asinīm ir jau dvēseles asimilācija. Šodien vēl mūsu asimilēšanās process iet galvenokārt caur šķietamo guvumu, materiālo vai garīgo (izglītību). Prāts mūžīgi šo guvumu akceptē, neuzņemdamies atbildību par to, kas patiks nākamībā tautai. Kas gan var noliegt izglītību vai mantu. Pat arī tad prāts, šķiet, to nenoliegs, kad atklāsies drausmīgā nelaime — zudīs tautai simts tūkstoš dvēseļu. Kam jau šodien tauta un tēvu zeme nav augstākais guvums, augstākā manta, tas ir jau grūti slims un atrodas nāves gultā. Glābjiet to! Bet zini, ir teikts — kur būs tava manta, tur būs tava sirds.

Esmu vienmēr — varbūt neziņā — aicinājis jaunatni neaizmirst un studēt tautas pagātni un neatraut no tās savas dvēseles. Bez pagātnes nav tagadnes mirkļa, nav nākotnes. Tautas pagātne ir tautas dvēseļu zeme, no kuras esam izdīguši, un uz tās arī tagadnē mēs varam tikai augt mūsu tautas nākotnei.

Nākošā vēstule — JAUNIE UN VECIE

CĪŅA PAR LATVIJAS ATBRĪVOŠANU

V. Lambergs amerikāņu konferencē referē par komūnisma iznīcināšanu

The Institute of World Affairs gadskārtējā konferencē no 23. līdz 28. augustam Varnerā, N. H., darba kārtībā kā pirmais bija likts Baltijas valstu jautājums. Par referentu bija aicināts Latviešu nacionālā centra galvenās valdes ārējo sakaru daļas vadītājs V. Lambergs. Referāta temats bija „Baltijas valstu apspiešana kā Padomju Savienības pasaules iekarošanas klasisks piemērs", ar referāta pamattezi — komūnisma ekspansiju nevar apturēt, ierobežot vai ar komūnismu sadzīvot, bet komūnisms ir iznīcināms ASV brīvības dēļ, tad atbrīvotas būs arī Baltijas valstis.

Pēc referāta sekoja vienu stundu garas debates. V. Lambergs debašu laikā laida no rokas rokā dažādu komūnistu dokumentu fotokopijas. Divi amerikāņu profesori pēc zināmā šustina nāves sprieduma fotostata aplūkošanas apliecināja, ka viņiem „auksti drebuļi pa muguru skrējuši", redzot šo varmācības pierādījumu.

Konferencē vēl referēja minētā institūta ģenerālsekretārs Dr. Arturs Endrjū par Monroe doktrīnu, Valsts departamenta lietpratējs saimnieciskos jautājumos Ed. Kūlijs par britu koloniālismu, grieķu diplomāts Nikolas Leli par Kipras salas statūtu, A. Nībiženskis par Polijas problēmu, Brazilijas vēstniecības 1. sekretārs M. Penna un Brazilijas delegācijas loceklis pie AN S. da Mota par Latīņu Amerikas politiku, Dr. E. Džonsons par Internacionālā darba biroju, C. Kaliskis par Izraēlas valsts grūtībām, prof. B. Dreslers par Krieviju un Austrumeiropu, Pērkins Bess par pasaules federāciju, Irānas karala brālis Reza Rasmara par Irānas problēmām un prof. B. Hamiltons par pašreizējo pasaules starptautisko stāvokli un tā reportāžu presē, radio un televīzijā.

V. Lambergs runāja arī Kivanis klubā Hamptonā, N. H., par Baltijas valstu likteni un to atbrīvošanas iespējām, aicinot amerikāņu sabiedrību sniegt Baltijas valstu drīzākai atbrīvošanai morālu, politisku un iespējamu materiālu atbalstu. Personīgās intervijās vairāki ievērojami amerikāņi izteikuši gatavību darboties sevišķā amerikāņu draugu komitejā Latvijas brīvības centienu atbalstīšanai, par kādas komitejas dibināšanu Latviešu nacionālais centrs jau ilgāku laiku ved sarunas ar dažādām amerikāņu sabiedrības aprindām. Kā zināms, Komiteja Eiropas brīvībai nesniedz nekādu atbalstu ne Amerikas latviešu apvienībai, nedz citām organizācijām, kas savos statūtos rakstījuši par vienu no galveniem uzdevumiem — cīņu par Latvijas atbrīvošanu.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

BOSTONĀ

Māsas Gutbergas un viņu vecākus piemeklēja smaga ugunsnelaime. 18. augusta pievakarē Grove ielā pret debesīm slējās tumši dūmu mutuļi. Dega kāds nams, kurā dzīvoja pianistes Gutbergas. Ugunsgrēka brīdī neviens no Gutbergiem mājās neatradās. Kad viņi ieradās, bija jau par vēlu. Izglābti tikai pāris koferi un recenziju albums ar diplomiem. Dzīvokļa iekārta nav bijusi apdrošināta.

Mākslinieces izsakās, ka viņas nokļuvušas tādā pašā stāvoklī, kā pirms 2 ar pus gadiem iebraucot Bostonā no bēgļu nometnes Austrijā. Viņas cer tomēr visu zaudēto atgūt, arī rudens koncerta turneja paliek negrozīta.

Daži amerikāņi māksliniecēm piedāvājuši pagaidu dzīvokļus. Korespondence Gutbergām adresējama: c/o J. Mikelsons, 67 Marcella St., Roxbury 19, Mass., USA.

TAKOMĀ

Svētdien, 29. augustā tika atklāta Sietlas un Takomas ev. - lut. draudžu kopēji rīkotā latviešu bērnu vasaras nometne. Tāpat kā iepriekšējā gadā latviešu bērni nometņoja ASV luterāņu baznīcu apvienības skaistajā atpūtas vietā Luterlandē.

Bērnu vasaras nometnes oficiālo atklāšanu ievadīja māc. prof. K. Kundziņa un māc. E. Māča kopēji vadīts dievkalpojums. Skaistā, īpatnēji veidotā nometnes bazniciņa bija dievlūdzēju pilna.

Pēc dievkalpojuma nometnes atbildīgais vadītājs H. Mindenbergs iepazīstināja vecākus un viesus ar nometnes darbības vispusīgo plānu un nozīmi, soloties bērnus audzināt latviskā garā. Šī Sietlas un Takomas ev. - lut. draudžu latviešu bērnu vasaras nometne ir otrā pēc kārtas. Vecāku atsaucība un bērnu kuplais skaits vasaras nometnē liecināja par tās svētīgo nozīmi.

Pēc dievkalpojuma vecāki varēja iepazīties ar bērnu novietojumu un nometni. Vēlāk vecāki un pārējie tautieši, kuŗus interesēja jaunatnes audzināšanas darbs, pārsprieda par skautu un gaidu vienību dibināšanu.

Vakarā, kad saule jau bija nozudusi aiz koku galiem, visi pulcējās pie ugunskura, kuŗa priekšnesumus vadīja mazskautu vadītāja Irene Beleičika.

Nometni vadīja H. Mindenbergs ar palīgiem L. Raisteri un A. Celmu.

FRĪHOLDĀ, (N.J.)

22. augustā Ņudžersijas latviešu biedrība rīkoja Frīholdā savus tradicionālos bērnu svētkus, uz kuŗiem bija ieradušies pāri par 500 viesu., starp kuŗiem ap 100 bērnu un 60 sportistu, kas brīvajā dabā pavadīja jauku svētdienu. No lielā viesu daudzuma redzams, ka šie svētki ar katru gadu iegūst mūsu tautiešos lielāku atsaucību.

Svētku programma sākās no paša rīta ar sporta sacīkstēm — biedrības dāvātā ceļojošā kausa izcīņā volejbolā, kuŗā piedalījās vīriešu komandas no Ņujorkas, Ņuvarkas, Filadelfijas un Ņudžersijas. Bez tam draudzības spēlēs sastapās sieviešu komandas arī no Vašingtonas, Ņuvarkas un Ņudžersijas. Ap plkst. 12.30 sporta sacīkstes uz laiku pārtrauca, un visi tautieši kopā ar bērniem pulcējās laukuma paviljonā uz bērnu svētku atklāšanu. Svētbrīdi vadīja mācītājs Kristbergs. Pēc biedrības priekšnieka A. Lāmas īsas uzrunas, sekoja apsveikumi un bērnu priekšnesumi. Skaists bija brīdis, kad ar karodziņiem rokā bērni svinīgā gājienā devās pa plašu laukumu, lai pēc tam uzsāktu svētku nodarbības mācību stendos — svētdienas skolu māceība, dzimtā zeme, tēvu valoda, dziedāšana un zīmēšana, un nodarbības laika kavēklim — olas nešana līdzsvarota iešana, mērķī sviešana, bumbas ripināšana un pakavu mešana. Ap plkst. 4.00 rosīgā dāmu komiteja aicināja visus bērnus uz kopīgām pusdienām. Sekoja bērnu sporta sacīkstes skriešanā, augstlēkšanā, tāllēkšanā un lodes grūšanā. Sacīkstēs piedalījās divas vecuma grupas: 9—11 un 11—14 gadu v. zēniem un meitenēm atsevišķi. Jau stipri pievakarē — bērnu svētku noslēgums un apbalvošana. No bērniem vislabākās sekmes mācībās uzrādīja Dāce Ūdre no Trentonas un Jānis Sebris no Leikvūdas, par ko arī abi saņēma speciālas balvas. Arī vēl 17 bērni, labākie mācību priekšmetos, dabūja grāmatas, bet sporta sacīkstēs 14 bērni saņēma „zelta" medaļas ar nacionālu lenti. Volejbolā uzvarēja Ņujorkas apv. sp. klubs un līdz ar to arī ieguva biedrības dāvāto ceļojošo balvu. Kā vislabākais volejbolists šīnīs sacīkstēs balvu saņēma Juris Ulmanis no Ņujorkas, bet pārsteiguma balvu — tālie ciemiņi no Vašingtonas (sieviešu komanda). Skaistā diena bērniem bija beigusies, un pieaugušiem sākās deja un saviesīgā dzīve, kas lielā sirsnībā un sadraudzībā turpinājās līdz vēlai nakts stundai.

Svētku programma bija labi sagatavota, ritēja interesanti un raiti, par ko jāpatiecas biedrības valdei un tās priekšniekam, svētdienas skolu darbiniecēm, kā arī rosīgai biedrības dāmu komitejai, kas bija rūpējusies par bagātīgiem ēdieniem un atspirdzinājumiem.

Ō. N.

— Vai patiesi, kad tu esi tikko atgriezusies no atvaļinājuma, mums katru dienu jāskrien apkārt pie taviem radiem?

— Vai tad tu nezini, ka pēc pāris dienām sāks nobālēt mans lieliskais iedegums?

Radara torņi Atlantijas piekrastē

Tālu okeanā Atlantijas piekrastē, no Norfolkas Virdžinijā līdz pat Ņufaundlendai, drīzumā pacelsies tā sauc. „Teksasas torņi" ASV aizsardzības radara tīklam. Torņi būs līdzīgi parastām bākām, ar radara aparātiem ienaidnieka uztveršanai. Bākas saliņa būs vismaz 15.000 kv. pēdu liela, ar lidlauku helikopteriem un mājvietām 20 vīru lielai apkalpei. Radara torņu būvdarbi vien aplēsti uz 115 milj. dolaru, pie kam katrs tornis izmaksās ap 750.000 dol. Radara torņu salu būvdarbu izsole okeanā notiks decembrī, bet darbus sāks nāk. pavasarī.

kk.

PERONS DOSIES UZ EIROPU

Iespaidīgais Brazilijas laikraksts O Estado de S. Paulo sniedz garu ziņojumu par Argentīnas prezidenta Perona saslimšanu. Jau agrāk parādījušās ziņas, ka prezidents slimojot ar to pašu slimību ar kuŗu aizgāja nāvē viņa sieva Eva Perona. Ziemeļamerikāņu speciālisti tagad noskaidrojuši, ka prezidents neslimo ar galvas vēzi, bet kādu labdabīgu audzēju, kas rada smadzeņu darbības traucējumus. Prezidents nolēmis ārstēšanos turpināt pie vācu speciālistiem Rietumvācijā.

LATVIEŠU MŪZIKA SKAŅU PLATĒS

ALA's Kultūras biroja pasākums — ieskaņot latviešu mūziku skaņu platēs — reālizējies un ar 1. oktobri būs dabūjama latviešu skaņu plašu pirmā serija — 4 platēs. Trīs platēs iedziedājusi Herta Lūse, bet ceturto iespēlējis čellists Ingus Nāruns. Ieskaņotās dziesmas ir šādas: 1. plate: A. Kalniņa — Svešumā klīstot un Dzimtene; J. Vītola — Tik sen un Saulīt tecēj tecēdama. 2. plate: E. Dārziņa — Mātes dziesma, Teici šo stundu un Kad būs asras izraudātas; J. Mediņa — Gredzentiņš; 3. plate: J. Ķepīša Vecmāmiņas ķiršu dārzs, M. Garutas — Grūtā brīdī, J. Kalniņa — Vakara zvaigzne. 4. plate: J. Mediņa Improvizācija, Prelūdija un Ārija, ko iespēlējis I. Nāruns. Klavieru pavadījums visās platēs A. Bērzkalna. Plates izgatavotas no nepīlstoša materiāla.

Abonenti saņem plates ar 20 proc. atlaidi, t. i. visa serija tiem maksā $6.40, pieskaitot 60 c pārsūtīšanas izdevumus. Kad abonentu pieprasījums būs apmierināts, atsevišķas plates varēs iegādāties pie atkalpārdevējiem pa 2 dol. gabalā. Pieteikumus līdz ar samaksu lūdz sūtīt Kultūras biroja Skaņu mākslas sekcijas pilnvarotam Ed. Lūsim, 8520 Ford Hamilton Pkway, Brooklyn, N. Y.

Latviešu skaņu plašu izdošanu atviegloja Kultūras fonda lēmums piešķirt Hertas Lūses, mākslas dokumentēšanai 300 dol. Skaņu lentēs uzņemtas H. Lūses 20 dziesmas, kas atradīsies ALA's glabāšanā. Kultūras Fonda piešķirtums deva iespēju H. Lūsei financēt viņas iedziedātās skaņu plates. Latviešu izdevniecības un skaņu plašu studijas aicinātas padomāt par turpmāko plašu izdošanu, eventuāli ietilpinot tās Kultūras biroja skaņu plašu serijā. Paskaidrojumus var sniegt Skaņu mākslas sekcijas vadītājs A. Bērzkalns (Viņa adrese: c/o Committee for a Free Latvia, 4 W. 57 St., New York City, N. Y.).

Iespējams, ka nākošās serijas izdošanā piedalīsies arī Rīgas filma. Nākošā serijā paredzēti P. Piekalniņa. Ksenijas Brantes, māsu Gutbergu un citu labāko solistu ieskaņojumi. Ir apsvērta iespēja iesaistīt arī ārpus ASV dzīvojošos māksliniekus — L. Sepi, O. Ilziņu u. c.

CEĻA VĀRDI

Labākais tērauds ir tas, kuŗš dabūjis visvairāk vesera sitienu.

Kārlis Ulmanis

*

Pats saule būt un visus vest uz sauli. Rainis

o

Pats lielākais spēks cilvēkam ir prāts un zināšanas.

Juris Alunāns.

o

Gudrība un zinātne ir bruņas, lai atgaiņātu ļaunumu. Auseklis

*

Cīņa par tautas nākotni ir cīņa par izglītību. Tikai tā tauta, kuŗa šo cīņu vēikusi, būs uzvarētāja. Iegūt izglītību nozīmē iegūt tiesības uz nākotni.

Jānis Akuraters

*

Turēsimies nešaubīgi par cilvēcības likumiem, par gaismu un patiesību.

Kronvaldu Atis

Pirmais cilvēks uz mēness — krievs

Interesanti materiāli par boļševiku zinātnes sasniegumiem

„1945. gada septembrī," ziņo amerikāņu pētnieks Eriks Ašbijs (Eric Ashby), „izdariju kādā padomju zinātniskā akadēmijā Maskavā pētīšanas darbus. Tā kā es vēlējos strādāt ar sevišķu precizitāti, jautāju kādam krievu kollēgam, kādus svarus es varētu ņemt. — „Šinī gadījumā jūs nedrīkstat krievu svarus lietot," viņš atbildēja, „ņemiet vācu." Kādā citā gadījumā Ašbijs norādījis uz kādu Rentgena aparātu. „Jums tas nebūs nekas ievērojams," teicis kāds padomju psihologs, „bet mums, krieviem, tas ir apbrīnošanas cienīgs. Šis ir krievu ražojums, bet viņš tiešām darbojas."

Šodien krievu zinātniekiem, kas pirms deviņiem gadiem pazobojās par savu bruņošanos, ir pirmklasīgas raķešu lidmašīnas un ūdeņraža bumbas; viņi pārveido atomenerģiju industriāliem mērķiem. Kā šis lēciens no vidusmēra panākumiem uz pirmās līnijas sasniegumiem iespējams? Vai tas izskaidrojams tikai ar spionāžu vai aizvestō vācu zinātnieku iesaistīšanu pētniecības darbā? Vai tiešām krievu zinātnieki izdarījuši jau pēdējo veikumu padomju valsts militāriem mērķiem? Jeb vai partijas doktrīnu ietekmē priekšgalā nākuši tikai pseudozinātnieki, ka, piemēram, Lisenko? Vai nebrīvajiem krievu zinātniekiem vispār ir radošs spēks?

Amerikas Savienotās Valstīs jau kopš aukstā kara sākuma nodibināti vairāki institūti, kas ar šiem jautājumiem nodarbojas, pirmām kārtām — „krievu pētniecības centrs" pie Harvarda universitātes un „Krievu institūts" pie Kolumbijas univerisitātes. Šinīs iestādēs ieplūst gandrīz visi pad. dienas laikraksti un zinātniskie žurnāli, kurus abonē vai iegūst citādā ceļā. Visus materiāluš sistēmatiski izvērtē pāri par 300 Krievijas ekspertu. Šādā kārtā, par spīti padomju cenzūrai saplūst daudz materiālu, kurus atklātībai ik nedēļas pasniedz žurnāls „Padomju preses izlase" (The Current Digest of the Soviet Press). Cik nozīmīga šī informācija, liecina tas, ka izlasi Maskavā vien abonē astoņas sūtniecības. Pēc Krievijas ekspertu atzinumiem, zinātne aiz dzelzs priekškara stāv uz ļoti svārstīga līmeņa. Kas attiecas uz padomju militāro potenciālu, padomju zinātne boļševiku propagandā nav tikai labs, bet — „ļoti labs". Viss tas liek padomju sasniegumus novērtēt ar zināmu skepsi.

Padomju matēmatiķu spējas saskan tieši ar vispārējiem sasniegumiem matēmatikā, un viņi nekā jauna nav atraduši, jo partijas funkcionāri šeit nav spējuši runāt līdz. Arī fiziķi no partijas viriem ir puslīdz pasargāti un ietur apmēram vienādu soli ar Rietumiem, kamēr ķīmijā krievi stāv vēl uz tās pakāpes, kādā vācieši bija jau 1914. gadā. Ķīmiskās rūpniecības izejvielas, kā sērskābi un sodu, krievi gan ražo masu produkcijā, bet smalko ķīmikāliju iegūšanā, harmonu, vitamīnu un kortisona ražošanā krievi stāv tāļu atpakaļ. Kalnrūpniecībā turpretim viņiem ir „lieli panākumi". Zinātnieki par jaunu metallu atrašanu saņem augstus apbalvojumus. „Krievi pārzina mūsu kalnrūpniecību un metallkausētavas visos sīkumos," saka kāds amerikāņu eksperts. „Krievu inženieri, kas atradās kādā apskates ceļojumā, tūliņ apmulsa, kad tiem rādīja kādu mūsu rūpniecību. Tie skatījās savās piezīmēs un izbrīnījušies jautāja: „Kad un kāpēc šī rūpniecība uzcelta?"

Astronomija ir vienīgā zinātne, kuŗā krievi uztur kontaktu ar pārējo pasauli. Pagājušā gadā krievu astronomi piedalījās internacionālā kongresā Romā, kur labvēlīgi izmainīja domas ar Rietumu zinātniekiem. Katrs astronoms pēc vēlēšanās var pasūtināt sev — krievu debess karti... Amerikāņu „aerofiziķis" Sutons, kas ārzemēs savācis plašu informāciju par krievu pasaules izplatījuma iekarošanas plāniem, paskaidrojis, ka Pad. Savienībā tiekot izgatavota kāda „superraķete", kas saukšoties „Models 103". Raķete ar divi miljoņi zirgu spēku, ar vai bez iekšā sēdētājiem traukšoties pasaules telpā. Maskavas raidītājs griezies ar uzsaukumu padomju jaunatnei, rūpēties, lai pirmais cilvēks, kas sasniedz mēnesi, būtu — krievs!

Izšķirīgais lūzums ar Rietumu zinātniekiem krieviem radies sakarā ar Lisenko atklājumiem bioloģijā, kur padomju valsts no stādiem, lopiem un cilvēkiem var izteisīt visu, ko vien vēlas. Patoloģijai un psiholoģijai krievi turpretim pievērš visai mazu uzmanību. Dvēseliskās krizes un kompleksi viņus maz interesē. Tieši aizliegta ir Sigmunda Preuļa Psihoanalize, kuŗā uzsvērta psihoanalizes individuālā līnija, kā arī seksuālās problēmas pārvērtēšana. Freudam pārmet, ka viņš nekad neesot sapratis sociālos jautājumus. Turpretim krievu literātūrā savu augšāmcelšanos piedzīvojis Emils Kouē. Viņa devīze — „Man klājas ar katru dienu labāk," — tiek apsveikta kā iedarbīga suģestētāja formula. Kā lielu zinātnes ieguvumu uzsver Ķijevas profesora Bogomoleca „atjaunošanas sērumu". Taču viņa eksperimenti, tāpat kā Lisenko, ārpus komūnistiskās pasaules nav apstiprināti.

Pie techniski - zinātniskām tendencēm, kas sevišķi izpaužas militāro spēku laukā, pieskaitāms vēl kāds jauns faktors, proti — dzimstības skaits. Apaļos skaitļos rēķina pavisam 200 miljonu krievu, no kuŗiem liela daļa ir jaunatnes. Vai viņa ir mazāk apdāvināta kā citu tautu pēcnācēji? Un tagadējā Pad. Savienība sekmē izglītību, domājot, ka viņas intelligence ir apdraudēta. Šodien Pad. Savienībā esot 34 universitātes un 887 augstskolas, kuŗās izglītojas 1 milj. 400.000 studentu. Tas ir tādai zemei, kuŗai vēl pirms 30 gadiem bija tieši tikpat daudz analfabētu kā Indijā, ievērojams skaitlis. Padomju universitātes profesors saņem desmitreiz lielāku algu kā caurmēra strādnieks. Zinātnieku atalgojums sniedzas pāri praktisko akadēmiķu atalgojumam, kā piem., ārstiem un advokātiem. Maskavas universitātes rektors saņem apmēram 5000 dolaru algas mēnesī. Zinātnieki tagad pieskaitāmi Pad. Savienības priviliģēto kastai.

Kaut gan tiek rībinātas zinātņu bungas, kas domātas tikai padomju māsām, šīsdienas krievu zinātnieks tomēr raugās uz visu to ar stipru paškritiku. — Krievu svari neder smalkai izsvēršanai, kaut arī pirmais cilvēks, kas sasniegs mēnesi, būtu krievs. —

Divu paaudžu „sadursme" Čikāgā

KAD FUTBOLU SPĒLĒ MĀKSLINIEKI UN BIEDRĪBU VĪRI. JAUNIE PIEVEIC VECOS FUTBOLĀ AR 5:0 (1:0), BET SPĒLES BEIGĀS UZDĀVINA VIŅIEM 3 VĀRTUS

Sacīkste notika 29. augustā Šillera parkā. „Veco" komandas sastāvs bija šāds:

Vārtos: A. Velde, K. Dzirkalis un vijolnieks A. Matisons; pussargos: E. Pētersons, A. Fuglics, A. Elgūts; uzbrucējos: org. apv. pr-dis A. Būmanis, režisors E. Upermanis, R. Kronlaks, J. Jansons, A. Ozoliņš.

2. puslaikā pienāca klāt papildspēki: tenors V. Salna, baleta solists E. Mežulis, A. Putenis, P. Jansons, S. Marcinkjānis. Tā daži pirmā puslaika spēlētāji varēja aiziet atpūtā. Komandas kapteinis bija kādreizējais US izcilais futbolists Ēriks Pētersons.

Jauno komandas cīnītāju rindās bija stājušies:

Vārtos B. Sarkangalvis; aizsargos M. Kalniņš un J. Kizēns; pussargos V. Tums, R. Dārziņš; uzbrucējos N. Zeļeskins, R. Grīnvalds, D. Grauze un J. Fogels; rezervistos J. Cilnis un K. Ezeriņš. Kapteinis J. Fogels.

Kad pirmais puslaiks beidzās ar 1:0 jauno labā, tad vecie vēl lika lielas cerības uz 2. puslaiku, jo viņiem palīgā steidzās bij. Ventspils uzbrucējs V. Salna un citi spēka vīri.

Bet lai gan tie visu 2. puslaiku cīnījās bistami tuvu pie jauno vārtiem, rādīja labu spēli un arī labi tēmēja no stūriem, ko tiesnesis diezgan vēlīgi piešķīra — bumba vārtos iekšā kā nelidoja, tā nelidoja. Savs labums tomēr tika sasniegts — viņu pašu vārtī necieta lielākus zaudējumus, un jaunajiem vajadzēja atzīt, ka V. Salna nav Čikāgā tikai ievērojams tenors vien, bet ar Ventspils taktiku var arī droši uzstāties kā futbolists čikāgas sporta ārēnās. Ēriks Pētersons, turpretim, vienmēr atradās savu vārtu tuvumā, un — vai! tai bumbai, kas viņa tuvumā ielidotu vārtos. Tomēr dažas, tā pa retam, ielidoja. Bet ne jau Ērika vainas dēļ! Viņi abi ar Valdemāru cīnījās kā lauvas — viens vienā laukuma galā, otrs otrā. Viens atgādināja Don Kichotu, otrs Sančo Pansu. (Salīdzinājums gan, lūdzu, teikts tikai par augumiem!). Viņu spēle bija lieliska, varētu pat teikt — klasiska. Viens rādīja Rīgas, otrs Ventspils klasi. Un ja šī vēsturiskā sacīkste notiktu pirms 10 vai 15 gadiem, tad, kā viņi paši izteicās, „jaunie tiktu samalti miltos." Tik lielu zaudējumu arī viņi nebija sagaidījuši. Ja jaunie mūs uzveiks ar 3:1, tad jau būs daudz," tā viņi teica.

Kad sacīkste beidzās, tad jaunie apsveica vecos viņu slavas pilnās pagātnes dēļ, bet vecie jaunos — kā savus sekotājus. Čikāgas latviešu biedrība uzvarētājiem pasniedza balvu — bija skaists patriotisks brīdis.

Tad arī jaunie paziņoja, ka viņi ņi jau pirms spēles sākuma nolēmuši dot vecajiem 3 vārtus priekšā. Tātad rezultāts 5:3.

Tenors Valdemārs Salna pēc sacīkstēs „pieņēma presi" brīvdabas gērbtuvē.

— Vai Ventspilī bijāt aktīvs futbolists?

— Nu, kā to lai saka — sava prieka dēļ spēlēju.

— Vai šāda veida sports nevarētu kaitēt jūsu balsij?

— Nekādā ziņā... drīzāk var nākt par labu.

— Varbūt gan, un humāns sports jau esot ļoti noderīgs garīgai atpūtai?

— Jā... sports stiprina miesu un stiprina arī garu.

— Vai jūs šai gadījumā vēlētos ko izteikties arī par savu mākslu?

— Nē, šoreiz lai paliek, esmu diezgan noguris. Es jau redzu gan, ka mākslinieka arvien vēl jāslauka sviedri.

Kapteinim Ērikam Pētersonam jāsameklē pa krūmiem izsvaidītie sporta tērpi, kur katrs sportists tos nometis. Nav nekāds patīkamais uzdevums, un viņam labi ja atliek laika pateikt, kas bijis vārtos, kas uzbrucējos, kas pussargos. Vēl citu ko jautāt zaudētājas komandas kapteinim nevērti. Turpat stāv pianists Valdis Treimanis. Bet viņš spēlē neesot piedalījies, tikai skatījies, to viņš varot pat ar lieciniekiem pierādīt. Viņš ir V. Salnam pastāvīgs pavadītājs, un es dzirdu kādu sakām: „Viņš Salnu „pavada" arī sporta sacīkstēs."

Kārlis Dzirkalis, pa spēles laiku diezgan labi saulē iededzis, sēd koku ēnā daiļu dāmu sabiedrībā. Kad lūdzu atļauju viņu kopā ar daiļavām nofotografēt, viņš ceļ iebildumus, jo esot precējies, kundze gan atrodoties tālumā, bet bilde tomēr varot tur nokļūt...

Un mēs pārejam uz citu tematu....

Neparasto futbola sacīksti bija rīkojuši čikāgas latviešu biedrība, lai gūtu līdzekļus nama fondam. Publikas bija ap 3—400, kas sacīksti noskatījās ar lielu interesi. Bija gādāts arī par atspirdzinājumiem.

S. C.

Andrejs Pablo Mierkalns

RĪTA SAULĒ

Zila rīta gaisma
Skraida
Kā maza, mīļa meitene.
Dedzīga, spirgta un mundra
Kā maza, skaista, dzīva
Skudra.
Skraida pāri jumtiem, pāri mājām
Un logiem.
Pāri kiegeļu sārtiem jumtiem. —

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. BALDUMA

SKĀBĒSIM KĀPOSTUS UN GURĶUS ZIEMAI

Ir jau gandrīz viss ieziemots, paliek vēl gurķi un kāposti. Protams, ne visām namamātēm būs iespējams domāt par gurķu un kāpostu skābēšanu, jo vienkārši nav kur tos novietot, bet tām, kam šas ir iespējams laiks ir jau klāt.

KĀPOSTU SKĀBĒŠANA

Kāpostu skābēšanai ņem ozola koka mucas ar dzelzs stūpām. Muca pirms skābēšanas labi izplaucējama un ierīvējama ar mazliet etiķa. Mucas pamatus izklāj ar kāpostu lapām. Kāpostus saēvelē, liek kārtām mucā, pārkaisot sāli, drusku cukuru, ķimenes, dzērveņu ogas un arī šķēlēs sagrieztus ābolus. Tad labi sastampā, kamēr rodas sula. Liek nākamo kārtu un atkārto to pašu, kamēr muca pilna. Mucas virsu pārklāj ar kāpostu lapām un noliek siltā vietā, lai norūgst un ieskābst. Tad noņem putas, apslauka mucas malas, pārklāj ar tīru linu drēbi, uzliek koka vāku un akmens slogu. Jo mazāk gaiss tiek klāt kāpostiem, jo labāk tie uzglabājas.

Uz 30 mazākām kāpostu galviņām ņem 1 märc. sāls.

ĀTRI SKĀBĒJAMI KĀPOSTI

Ņem 1 lielāku kāpostu galvu. Noņem lielās zaļās lapas, sagriež 6—8 daļās, izgriež kacenu.

Liek lielākā dziļā māla traukā, pārkaisa ķimenes. Uzvāra vieglu sāls ūdeni un karstu pārlej kāpostiem. Uzliek dēlīti ar slogu. Noliek siltā vietā. Pēc dažām dienām kāposti ieguvuši saldskābo garšu. Tad sasmalcina, sautē vai arī gatavo kāpostu viru.

GURĶU SKĀBĒŠANA

Gurķu skābēšanai jāņem mazāki koka trauki vai māla podi, lai gurķi ilgāk uzturētos cieti. Iesākumā gurķi liekami vēsā un tīrā pagrabā. Gurķu skābēšanai lieto vīnogu vai zustreņu lapas un dilles. Var likt klāt arī ķiplokus, kas tos konservē.

Gurķi skābēšanai labi jānomazgā un jānosusina. Saliek traukā starp lapām un dillēm tā, lai gurķis gurķim nepieskartos. Tad uzvāra ūdeni, izkausē sāli un pieliek 0.25 märc. vīnakmeni (sarkano) uz 3 ltr. ūdens. Šķidrumam jābūt pasālas viras sālumā. Kad gurķi sāk rūgt un šķidrums iet pāri, tad šķidrumu papildina ar jaunu, uzvārot un atdzesējot. Norugušiem gurķiem uzliek koka dēlīti ar akmens slodzi.

PIRMS ČETRDESMIT GADIEM
KĀDA PASAULE GĀJA BOJĀ

Divi jaunekļa šāvieni Sarajēvā izraisīja 1. pasaules karu, kuŗā sagruva karaļu troņi un dzima jaunas nacionālvalstis, kā arī — komūnisma imperija, ko stiprināja 2. pasaules karš, bet iznīcināt varēs vienīgi 3. — atomlaikmeta pasaules karš

1914. gads saņemts ar tostiem, sus Austrijai naidīgos laikrakstus laimes vēlējumiem, gavilēm un un biedrības, izbeigt Austrijai zvanu skaņām kā visi citi, jau naidīgo serbu propagandu u. c., aizvadītie gadi. Eiropa ir laimīga — valda brīvība, saskaņa, skaistums un prieks! Eiropa šinī laikā salīdzināma ar šķietami vesela organismu, kas vēl nemaz nejūt, ka tanī jau ieperinājušies launi dīgļi, kas sākuši savu postošo darbību. Tikai uzmanīgam pasaules politikas vērotājam bija jūtams, ka politiskā atmosfaira Eiropā arvien vairāk sakarsējas. Jau 1912. gada rudenī Balkānos skan kara troksnis — Grieķija, Bulgārija, Serbija un Melnkalne kā sabiedrotās valstis karo pret Turciju. Pēdējā zaudē gandrīz visas savas zemes Balkānu pussalā, bet kara laupījumu dalot, izceļas nesaskaņas pašu uzvarētāju starpā, un 1913. g. vasarā Balkānos uzliesmo jauns karš. Šoreiz pret Bulgāriju karo Serbija, Melnkalne un Grieķija, kam vēlāk pievienojas arī Rumānija. Bulgārija karu zaudēja, bet Balkānu saspīlējums ar to nebija apslāpēts, jo šinī pussalā sadūrās arī Eiropas lielvalstu intereses, pirmām kārtām starp Krieviju un Austriju.

KĀ NOBRIEDA PIRMAIS PASAULES KARŠ?

1914. gads pienāk Eiropā ar vispārēju bruņošanos. Vācijas reichstāgs jau gadu iepriekš bruņoto spēku pastiprināšanai atvēlējis miljardu reichsmarku, Francijā kara dienesta laiku pagarina no 2 uz 3 gadiem, savas armijas palielināšanu un pārveidošanu uzsākusi arī Krievija, to pašu dara Austrija. Tas ir bruņotais miers, kuŗā lielvalstis stāv Eiropas arēnā žvadzošiem ieročiem rokās. Bet karš vēl nesākas, karam ir jānobriest un kad kāda puse jūtas tam gatava, pēkšņi rodas arī iemesls kara sākšanai. Tas radās ar 1914. gada 28. jūnija Sarajevas atentātu, kuŗā ar divi pistoles šāvieniem tika nogalināts toreizējais Austrijas troņmantnieks erchercogs Francis Ferdinands ar sievu. Kāds apjucis serbu jauneklis stāvēja ar kūpošu pistoli rokā, toreiz nenojauzdams, ka viņš ar šiem divi šāvieniem būs izraisījis pasaules karu, kuŗā aizgāja bojā ne vien miljoniem cilvēku, bet arī daudzas valstis, sagruva karaļu troņi, un dzima jaunas valstis un valstu iekārtas.

Tikai mēnesi pēc atentāta sekoja Austrijas ultimāts Serbijai, kad ultimāta iesniedzēja bija vispusīgi apspriedusies ar savu sabiedroto — Vāciju. Ultimātā asā tonī bija vairākas klauzulas pret Serbiju, pieprasot stingrus sodus notikuma dalībniekiem, slēgt visus Austrijai naidīgos laikrakstus un biedrības, izbeigt Austrijai naidīgo serbu propagandu u. c., prasot to reālizēšanai austriešu iejaukšanos Serbijas valsts dzīvē. Serbijai bija jādod atbilde 48 st. laikā, bet kad tā Austriju neapmierināja, 28. jūlijā sekoja Austrijas kara pieteikums Serbijai. Pēdējā ar to jau bija rēķinājušies un līdz ar savu atbildi izsludināja vispārēju serbu armijas mobilizāciju. Karš sākās. Turpmākie notikumi seko viens otram ļoti strauji. 31. jūlijā tiek nogalināts franču sociālistu vadonis Žans Žorēss, neatlaidīgs kara pretinieks, tanī pašā dienā Austro-Ungārija izsludina vispārēju mobilizāciju, 1. augustā — mobilizācija Francijā un Vācijas kara pieteikums Krievijai, 3. augustā — vispārējā mobilizācija Krievijā un 13. augustā — Anglijas un Francijas kara pieteikums Austro-Ungārijai. Šinī starplaikā Vācija pieteic karu Francijai (3. aug.) un Anglija pieteic karu Vācijai. (4. aug.). Karā vēlāk piedalījās arī Itālija un Rumānija, kas sākumā bija izsludinājušas neitrālitāti.

1917. gadā Eiropas karā, kas izvērtās par visas pasaules karu, beidzot iestājās arī Ziemeļamerikas Savienotās Valstis (1917. g. aprilī). Pēdējās karā iejaucās uz tā apsvēruma, ka Vācijas uzvaras gadījumā antantes valstis, kuŗas cīnījās pret Vāciju un no ASV saņēma ieročus un citus kara materiālus, kā kara zaudētājas, nespēs kārtot savus parādus Sav. Valstīm. Iemesls kara pieteikumam bija amerikāņu tirdzniecības kuģu nogremdēšana, ko izdarīja vācu zemūdenes. Tanī pašā gadā pret Vāciju karā iestājās arī citas Āreiropas valstis — Ķīna, Brazilija, Bolivija utt. No apm. 1900 milj. zemes lodes iedzīvotāju kara stāvoklī viens pret otru atradās apm. 1550 milj., no kuŗiem 1390 miljonu stāvēja pret 160 miljoniem vācu un viņu sabiedroto.

EIROPA DZĪVOS, JO DZĪVOT GRIB ARĪ ASV

Pirms 40 gadiem kāda pasaule gāja bojā, bet tās vietā jauna nav uzcelta. Pasaule iegrimusi vēl lielākā chaosā un neziņā un bailēs trīc par savu nezināmo rītdienu. Otrs pasaules karš šinī starplaikā nav varējis dot nekādu atrisinājumu, kas dotu pasaulei „tūkstoš gadu miera valsti." Tanī vietā jau kopš gadsimteņa sākuma arvien stiprāk atskan kāds cits sauklis: „Mēs jaunu pasauli sev celsim!" Šī pasaule jo efektīvi sākta celt pēc Otrā pasaules kara. Komūnisms lēni, bet neatlaidīgi tiecas pretī saviem mērķiem. Karā izpostītā un nogurdinātā Eiropa, kas briesmas izjūt visskaidrāk, viena nav spējīga austrumu kolosam stāties pretī.

Ja abu pasaules karu likteņus izšķīrusi ASV iejaukšanās, tad arī Trešo pasaules karu, kas nenovēršami tuvojas, spēs izšķirt tikai ASV. Bet šoreiz tās nevarēs apmierināties tikai ar sekundāro lomu un iestāšanos karā tikai tā izšķirīgajā posmā. Trešajā pasaules karā amerikāņiem būs jākaro, uzņemoties jau ar pirmo dienu visu kara smagumu, un tas, šķiet, viņus atbaida. Lai Eiropā viena spētu atvairīt pirmos sitienus, tā vispirms militāri nostiprināma, bet ideja par Eiropas aizstāvēšanas armijas radīšanu cieš vienu neveiksmi pēc otras.

Eiropas stiprākais balsts ir un paliek vācu tauta, kas šoreiz ir abu savu iepriekšējo karu pretinieku sabiedrotā cīnā pret Pad. Savienību. No agrākajiem kara pretiniekiem un tagadējiem sabiedrotiem vāciešus šķir tikai 10 gadu starplaiks, pie kam pirmajos pēckara gados tie dabūja izjust visu uzvarētās tautas smagumu, kādu jo sevišķi izraisīja Vācijas beznoteikumu kapitulācija, kuŗā boļševikiem bija teicams lielākais vārds. Vācieši to tik ātri nevar aizmirst un, kā Eiropas pretestības spēks, izturas pavēsi, kaut gan briesmas izjūt visvairāk. Viņi zina, ka amerikāņi ies bojā līdz ar Eiropu — to apzinās arī paši amerikāņi, kas Eiropu nedrīkst pamest savam liktenim. Tas mums liek raudzīties nākotnē ar gaišām domām, ka Eiropa un viņas tautas dzīvos, jo dzīvot grib arī amerikāņi. **(ks).**

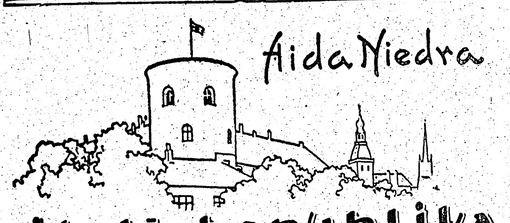

Pirmā grāmata — ODZES ZEM PAPEŽIEM

Visas tiesības patur autore.

61. turpinājums

Viņas iegāja mazā un gaišā telpā ar logiem pret dārzu, kur stāvēja pazems galdiņš ar žurnāliem un saldeņu vāceli un ap galdiņu apkārt bija apmētāti apaļi kā pūpēži soliņi ar rožainas zīda drēbes apvalkiem. Pie sienas piestumts bija grāmatu plauktiņš ar dažiem skandināvu tulkojumromāniem un Kaudzīšu Mērnieku laikiem, un uz plauktiņa stāvēja radio aparāts. Uz grīdas nolikti bija stikla kubuliņi ar svaigiem ziediem, un logi bija aizlīti ar tautiskiem aizkariem.

„Te es nevienu neielaižu," teica Mirdza Prēdele, „aizslēdzu durvis, dzeru kafiju, klausos radio mūziku un nododos savām pārdomām. Kā jums patīk mans cietoksnis, Ceples kundze?"

„Šis jūsu cietoksnis ir iekārtots pieklājīgi un bezvainīgi," atzina Arne, „un Bernhards Prēdelis var dzīvot mierīgs, jo viņam pietiek naudas jūsu izlidojumiem uz Rīgu un uz Apšu līci un jūsu pārdomas viņam nav sevišķi bīstamas."

Mājas māte izgāja un atnesa paplāti ar kafiju, sukuru un ar rožainās putās sakultu svaigu un saldu krējumu.

„Es kļūstu resna," viņa nemierīga aizrādīja, „un pat smēķēšana nepalīdz. Ārsts aizliedza ēst rudzu maizi, bet šis ir mans mīļākais ēdiens ar cepeša taukiem un sīpoliem."

„Un turklāt ogu vīns," Arne papildināja.

„Jā, arī ogu vīns," atzinās namamāte un, ielējusi kafiju, atjaunoja ievadīto sarunu, „man nepienācās kļūt Bernharda Prēdeļa sievai! Es esmu par jaunu šai gurdenajai un pazemīgajai dzīvei! Un savu nožēlu brīžos es varu nolīst tikai šinī stūrī..."

„Te nekas nepārgozīsies," teica Arne, „šinī slepenajā kaktā jūs vecumā sēdēsit un spēlēsit kārtis."

„Nu, nu," īgna brīdināja Mirdza Prēdele, „es varu vēl saslieties un traki ielauzties jaunā lik tenī, lai atgūtu pazaudēto paradīzi."

„Nedarāt to," Arne lēni teica, „nedarāt to savu bērnu dēļ."

„Bērni nepazudīs," satraukta smējās rūpnieka sieva, „viņi izaugs Prēdeļu maizē arī bez manis, un es par viņiem savu galvu nelaužu."

Arne neatbildēja, bet izdzērusi kafiju, paskatījās rokas pulkstenī un prasīja: „Vai jūs apmeklēsit šovakar priekšlasījumu biedrību namā?"

„Nē," atvairījās Mirdza Prēdele, „es palikšu mājās, jo no pilsētas sagaidām austuves mašīnu pārbaudītāju, inženieri."

Vēl brītiņu patērzējušas, viņas izšķīrās, un Arne, kāpdama pret sīko Vanaglizdas piekalniti, sevī sajuta Mirdzas Prēdeles iesvelto svešumā tukšuma bezdievīgo smagmi.

*

No Vanaglizdas pievakarē uz biedrību namu iztaisījās Arne un jaunā meita Kristīne. Laiks bija dzirds un patīkams, un ceļš pie Rata kalna un līdzenumos bija atkal piepildījies ar pajūgiem.

„Skaties, kā šogad viss laistās," ar pātagas kātu rādīja Kristīne uz Pļavu jaunsaimniecībām, „ar katru vasaru visu labāk iekopj."

Muižas laukos jaunsaimniecības zēla. Pie zaļajām māju gatvēm ar radio un tālruņa stabiem pacēlās gliti dzīvojamie nami ar dzīvžogu vai zedeņu sētu un košiem puķu lauciņiem, kur ziedēja asteres un lefkojas. Eglēniešu gatvju mīļākais koks bija pīlādzis un kļava, un dārzos bija iedēstītas ābeles, ķirši un plūmes. Darvas kalna piekājē bija uzceltas dažas amatnieku mājiņas, un tur sētvidū tekāja vistas, cāļi, tītari, pīles un zosis, un pa vaļējo logu istabās bija redzami aužamie stāvi. Te dzīvoja izdaudzinātās audējas, kas prata izaust viskošākos un tīrākos senrakstus sagšās, galdautos, palagos, smalkos mutautos, lakatos un apģērbu drānās, un viņas labi nopelnīja, jo ar katru gadu vairojās pasūtinājumi.

Aiz līdzenumiem atklājās gara un skaista kļavu gatve, un tās galā, kalnā stāvēja Eglienes dievnams, vienkārša un daiļa celtne, kas spīdēja balta caur lapu koku gredzenu. Dievnams atradās augstē, bet otrpus ceļam aiz vācu muižnieku aizbirušās un apaugušās kapsētas Avota nolejā tecēja brīnumains veselības avotiņš ar nostāstu pagātni.

„Cilvēki vēl tagad pudelēm nes mājā ūdentiņu acu kaitēm," teica Kristīne un, braši piebraukusi pie Dzadzalu grāvja, pieturēja zirgu un laida lejup lēnākā riksī. Te atvērās cita ainava. Palejā stāvēja aptieka, ārsta māja, senais Bazničkrogs un divi veikali, bet pa kreisi pa līčiem aiztecēja vīdamās Azandas upe ar tumšiem krastu mežiem un ar noslēpumaino un izdaudzināto Eglienes kapsētu, kuŗas priekšā eglēnieši bija uzcēluši no laukakmeņiem savu kritušo brīvības cīnītāju pieminekli.

„Skaists un neaizmirstams skats," iesaucās Arne, bet žirgs jau lēkšiem uzrāva mazo pajūgu pa labi pakalnē, kur tālē pacēlās sarkano mālplānu Eglienes pagasta biedrību nams. No šī pakalna varēja labi saredzēt visas tās sabiedriskās celtnes, kādas bija iecerējis un uzcēlis eglēniešu asprātīgais gars, kas skaidrs un raksturīgs parādījās viņu Brīvības pieminekli, staltajā un lielajā biedrību namā, senlaika smagajā, bet iecirtīgajā draudzes skolā un arī kapsētā, kur atradās daudzi ievērojami kapakmeņi un pieminekļi. No šī pakalna arī varēja redzēt, kā pa ceļiem no skudrēniešiem un gulbēniešiem un no velēniešiem un lizumiešiem stalti rikšoja pajūgi saarkanā nama virzienā.

„Redzi, kā dzenas cilvēki," domīga teica Kristīne, piebraukusi un stūrēdama zirgu milzīgajā pagalmā, kur eglēnieši vīkša savas lauksaimniecības un mājturības izstādes. Viņa piesēja bēri pie stipra žoga un, pakārusi auzu kuli kaklā, devās kopā ar Arni namā iekšā. Lielās priekšnama kāpnes bija pilnas, un te skaļajās valodās varēja atšķirt pagastu izloksnes, jo laudis bija saplūduši no dažāda tāluma. Augšā aiz paplatā kāpņu laukuma atklājās un parādījās lielā sarīkojumu telpa ar teātŗa izrāžu skatuvi, un kad Arne ar Kristīni caur drūzmu iespiedās priekšlasījuma telpā, viņa te sajuta senā, dumpīgā eglēniešu gara gaisotni, kas turējās un nepadevās ne laikam, ne laikmetam, bet valdonīga un atšķirīga, kā ass zobgalis, cienīja tikai sevi.

Apsēdusies blakus Arnei, Kristīne ieminējās:

„Sausa un pietvīkusi māja, un man izliekas, it ķā es te būtu Silmaču istabā iegājusi, jo pagājušā svētdienā jau spēlēja Silmačus ar Rīgas režisoru un cilvēku tāpat bija biezs."

Pirmajās sēdekļu rindās pret skatuvi un priekšnesumu galdu sēdēja dižākie Eglienes zemnieki, pagasta skolotāji un sabiedriskie darbinieki, un, skatīdamās uz viņiem, Arne novēroja pārmaiņu. Pagasta sabiedrība bija dzīvāka un nemierīgāka kļuvusi, un kāds iemests dīglis knosījās visu prātos, kas viņus vairs nepaturēja smagnējus mājā, bet vilka šurp.

Telpā visi soli un sēdekļi piepildījās, un blakus sirmām galvām sēdēja pusmūžnieki, jaunekļi un arī bērni.

„Šis runātājs ir iebildīgs cilvēks," kāds čukstēja Arnei aiz muguras, „mēs visi viņu saucām par nikno agronomu, jo viņš negribēja šurp braukt un ilgi turējās pretī, dēvēdams eglēniešus par Daukšāna draugiem..."

(Turpinājums seko)

I. Kajak-Ķeniņas ritmoplastikas skola

MĀCĪBAS ATSĀK 11. SEPT. JAUNI AUDZĒKŅI VAR PIETEIKTIES PA TEL. HA 3202, Toronto

MALKAS, ĒVEĻU UN ZĀĢU SKAIDAS SAŅEMAMAS PAR

BRĪVU

Pieprasīt pa tel. PL 5-4814 Toronto

TL MEDNIEKU UN MAKŠĶERNIEKU SPORTA KLUBA

BALLE SIDRABENĒ

Sestdien, 11. septembrī, plkst. 2 pp. turpat kluba INTERNĀS SACĪKSTES MĀLU BALOŽU ŠAUŠANĀ

pēc tam plkst. 6.00 godalgu pasniegšana un balle.

DEJAS SPĒLĒS LATVIEŠU PŪTĒJU ORĶESTRIS 15 VĪRU SATĀVĀ

Par bufeti rūpēsies Anšmita kungs

Ieejas maksa $1.00. Auto novietošana $0.25

JAUNĀKĀS GRĀMATAS VASARAS BRĪVLAIKAM

O. Freivalds, KURZEMES CIETOKSNIS, ies.	3.80
G. Virg. Georgiu, 25. STUNDA, ies.	3.80
W. Mobergs, EMIGRANTI	3.40
V. Kārkliņš, DIEVA ZEME	4.00
V. Janums, MANA PULKA KAUJU GAITAS	4.00
A. Gailits, PĒDĒJAIS ROMANTIĶIS	2.80
A. Šiņķis, KURZEMES CIETOKSNIS, ies.	3.50
K. Hamsuns, MISTĒRIJAS, romāns, ies.	3.30
I. Grebzde, PELĒKĀ MĀJA, ies.	2.80
K. Raudive, NEREĎZAMĀ GAISMA, ies.	3.90
J. Klīdzējs, VIŅAS UN VIŅI	3.35
Z. Mauriņa, PILSĒTAS UN CILVĒKI	3.45
LATVIAN LITERATURE, broš.	5.50
„ ies.	6.70
LATGAĻU DZIESMINIEKI, dzeju antoloģija, ies.	3.00
Alb. Sprūdžs, DAUGAVAS VĒJI, stāsti un noveles	2.80
A. Egliša, LIGAVU MEDNIEKI, ies.	3.30
G. Salnais, ATVARS, ies.	2,20
A. P. Mierkalns, ATLANTIDA, ies.	1.50
ARABU SAPŅU GRĀMATA, ies.	1.50

Kā arī daudz citu grāmatu

123 HURON ST. **DV** Tel. EM 8-0792

TORONTO NO PLKST. 9—18

GRĀMATNĪCA

LITTLE BEAUTY SALON

(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE. Tel. ME 5937 (pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

Elektr., ķīmiskie aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana, Sejas kopšana

LUNSKY OPTIĶIS

WA 1-3924 470 College St.

Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem. Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

5 lielo ziemeļu rakstnieku romāni Lizetes Skalbes tulkojumā, Daugavas apgādā

KNUTS HAMSUNS, Mistērijas, romāns, kas jau ar pirmajām lappusēm aizrauj lasītāju un kāpina tā interesi līdz pašām beigām. Pilnīgi jauns tulkojums. $2.75, ies. $3.30

HJALMARS MARTINSONS. Ceļš uz zvanu draudzi. Reti kāds darbs rakstīts ar tik lielu dzejisku spēku un rada tik dziļu iespaidu uz lasītāju. Reti kāds autors spēj pieskarties tik riskantām lietām, nešokējot. Latviešu valodā pirmoreiz. $2.60, ies. $3.20.

ZELMA LĀGERLEVA, Kristus leģendas. Šis latviešu publikas tik ļoti iemīļotais darbs, šoreiz izdots jaunā rūpīgā tulkojumā, dāvanām piemērotā apdarē. $3.40, ies. $4.00.

AUGUSTS STRINDBERGS, Hemsalnieki. Romāns, kur jūtam Baltijas jūras elpu. Pēdējie eksemplāri ir atpirkti grāmatu tirgotājiem un tie pasūtināmi vēl tikai tieši apgādam. $1.60, ies. $2.00.

PERS LAGERKVISTS, Baraba. Nobeļa prēmijas apbalvots darbs un viens no Daugavas bestselleriem. $1.75, ies. $2.40

Grāmatas pieprasāmas apgādam DAUGAVA, Garvargatan 11, Stockholm, K. Sweden, vai latviešu grāmatu tirgotājiem. (Hemsalnieki tikai apgādam)

IZĪRĒJAMS 2. stāvs labā mājā ar trim istabām virtuvi, vaļēju balkonu un citām ērtībām, kā arī liela istaba ielas pusē 3. stāvā. Var izīrēt arī kopā. Uz vēlēšanos garāža. Labā rajonā pretī Withrow parkam. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā, GL 6384, Toronto. (205)

IZĪRĒJAMS 1 vai 2 mēbelētas istabas pieaugušiem. Uz vēlēšanos 2 garāžas. West Toronto. Laba satiksme un iepirkšanās. Zvanīt pēc pl. 6 vai sestdien visu dienu LY 0814. (200)

1 VAI 2 mēb. istabas ar virtuvi 2. stāvā, izīrējamas, King — Dufferin rajonā, pie Kanadas izstādes. Zvanīt pēc plkst. 6 vak. — LA 2208.

IZĪRĒJAMAS 2 mēbelētas istabas ar leduskapja un veļas mašīnas lietošanu. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā. CL 1-4926, Toronto. (193)

IZĪRĒJAMS dzīvoklis 2. stāvā Bloor — Bathurst rajonā. Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā. OL 4332, Toronto. (130a)

HIGH PARK — SUNNYSIDE rajonā izīrējama mēbelēta istaba 1 vai 2 personām ar vai bez garāžas. Virtuves, ledusskapja un veļas mazgājamās mašīnas lietošana. Vajadzības gadījumā pilna pansija. Zvanīt KE 3875, Toronto. (208)

IZĪRĒJAMA nemēbelēta istaba un virtuve 2. stāvā, 179 Dovercourt Rd., Toronto. (209)

LABĀ RAJONĀ izīrējama glīta, gaiša istaba ielas pusē divām personām. Jaunās mēbeles. Pastāvīgi karsts ūdens. Privileģijas, viss tuvu. WA 3-4842. (207)

Nemēbelēta istaba un virtuve izīrējama 1362 King St. West. (196)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ar saules istabu un virtuves lietošanu sievietei vai vīrietim. Uz vēlēšanos arī uzturs, bez uztura $9 nedēļā, ar vienreiz dienā — 11.50 dol. nedēļā, vai pēc vienošanās. Zvanīt 9.30—10.30 vakarā. tel. — JU 1162, local 47. (Miss Anna Epp). (202)

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakaļvoojumus katrā laikā

ZVANĪT OL 1403, Toronto

SPORTS

Sporta red. G. Gubiņa vadībā.

KĀ IR AR KORESPONDENCSACĪKSTĒM VIEGLATLĒTIKĀ?

Nu jau pagājuši vairāki gadi, kopš toreizējais latviešu sporta dzīves augstākais institūts trimdā — LSST rādīja vieglatlētikas korespondencsacīkstes starp atsevišķiem klubiem, kopām un valstīm. Šis bija jauns ierosinājums, kas ātri guva popularitāti un sacensības pie starta redzējām mūsu vieglatlētus Anglijā, Zviedrijā, Kanadā. Protams, šāda veida sacensības nevaram pielīdzināt sacīkstēm, kur atlēti par metriem un sekundēm cīnās plecu pie pleca. Tomēr tām ir zināma nozīme, ko vislabāk izjūt paši sacensību dalībnieki un mūsu sporta lietpratēji, jo šī ir vienīgā iespēja salīdzināt, ko spējuši sportisti dažādās trimdas zemēs.

Korespondencsacīkstes šīs vasaras sākumā izsludināja arī Latviešu sporta padomes trimdā prezidijs. Kaut gan sezona jau iegājusi savā beigu daļā, pagaidām redzama maza atsaucība. Sacensību pirmo kārtu jau pabeiguši Toronto vieglatlētu kopa Tālava, Toronto LSK sievietes, bet vīrieši tikai dažas disciplīnas. Par sacensībām citās valstīs pagaidām ziņu nav.

Šķiet, rogad vairs nestartēs Anglijas vieglatlēti, kuru skaits strauji sarucis izceļošanas dēļ, bet noteikta informācija nav saņemta no Zviedrijas.

Tā var gadīties, ka korespondencsacīkstēs šogad cīnīsies tikai Kanadas vieglatlēti.

TRĪS JAUKAS IECERES

Austrālijas latviešu basketbolisti gatavojas Eiropas turnejai 1955. gadā. Pazīstamais futbola tiesnesis un sporta darbinieks Arvīds Pukinskis (Losandželosā) ierosinājis kopēju ASV un Kanadas latviešu basketbola izlases braucienu uz Austrāliju olimpisko spēļu laikā 1956. gadā. Kanadas latviešu basketbolisti iecerējuši viesoties Eiropā 1956. gadā.

Šīs ir trīs jaukas ieceres, kas jau ilgāku laiku nodarbinājušas augstāk minēto zemju basketbolistu prātus. Vistuvāk reālitātei pašreiz ir Austrālijas latviešu vienības brauciens uz Eiropu 1955. gadā. Puiši rūpīgi trenējas un vāc līdzekļus ceļa izdevumiem, kas visai prāvi, jo vienība paredzējusi spēles Francijā, Itālijā, Spānijā un Šveicē. Brauciena izkārtošanai izraudzīta īpaša komiteja, kas ar Austrālijas latviešu sabiedrības atbalstu jau paspējuši savākt krietnu daļu materiālo līdzekļu. Nav šaubu, ka šis brauciens notiks. Vistālāk no īstenojuma ir Arvīda Pukinska ierosinājums ASV un Kanadas kopējās izlases braucienu uz Austrāliju. Šķiet, P. Ideja paliks tikai sapnis, kamēr par kanadiešu viesošanos Eiropā 1956. gadā, kad tur notiks 2. Eiropas latviešu meistarsacīkstes basketbolā, jau varam teikt nedrošu jā. Pazīstot LSAK basketbola nozares vadītāja Raimonda Bultes enerģiju un neatlaidību, ceram, ka mūsu puiši ieraudzīs Eiropas krastus, ja vien viņu centienus pienācīgi novērtēs vietējā latviešu sabiedrība.

PAZIŅOJUMI

Pirmā spēle no 3 seriju spēlēm ar Kalev par pirmo vietu Senioru līgā notiks piektdien, 10. septembrī Erlscourt apgaismotā laukumā, plkst. 8 vakarā. Laukums atrodas Landowne un St. Claire stūrī. Otra spēle 12. septembrī. Tās vieta un laiks tiks izziņoti sestdienas numurā.

AIZ KANADAS ROBEŽĀM

Venecuēlas meistartitulu šachā izcīnījis mūsu tautietis Andrejs Sade (Andreas Sadde), kas ir inženierzinātņu students Karakasā. Dzimtenē vēl startē Lidija Gaile un Lavīze Āldzere - Pūce. Gaile piedalījusies Rīgas, bet Aldzere Pad. Latvijas meistarsacīkstēs. Austrālijā gatavojas basketbola meistarības izcīņai; vienībās ir ļoti daudz latviešu spēlētāju. Anglija pagaidām ir mūsu trimdas vienīgā zeme, kur latviešu vieglatlētikas sacīkšu programmās ir sološana. Sološanas sacīkstēs vienmēr piedalās K. Ābolinš un Rozentāls, kuŗi gūst panākumus arī angļu sarīkojumos. Nesen K. Ābolinš sojoja 51 jūdzi no Blekpūles uz Mančesteru, ceļā pavadot vairāk kā 8 stundas. ASV šacha meistarībā piedalījās mūsu jaunais talants E. Mednis (rakstnieka Edvīna Medņa dēls), ierindodamies no 8.—16. godalgotās vietās. ASV latviešu 1. bumbu spēļu meistarību fināli notiks 10. un 11. septembrī Mineapolē, Minnesotā. Sacensības notiks vīriešu basketbolā, sieviešu un vīriešu volejbolā. Piedalīsies labākās vienības no ASV austrumu piekrastes un vidējām valstīm. Darba apstākļu un tālā ceļa dēļ nepiedalīsies rietumu piekrastes vienības. Zviedrijā mīt mūsu pašreiz vienīgais zināmais aktīvais grieķu - romiešu cīņas pārstāvis. Tas ir Gunārs Riekstiņš, kas ar labiem panākumiem piedalās zviedru sacīkstēs. Mūsu sportisti Austrālijā var lepoties ar vienīgo jūdo cīņas pārstāvi. Tas ir aktieris Z. Holters.

Meklēju A. VIZIŅU.

Lūdz rakstīt M. Kikmanim

129 Palmerston Ave,

Toronto, Ont., Canada

MEKLĒJU RADUS un PAZĪSTAMUS NO PREIĻIEM

Lūdz rakstīt

OLGA BEČS-MAĶIS

143 Young St. Hamilton, Ont. Canada

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ielas pusē ar vārīšanas iespējām precētam pārim vai vieniniekiem. Toronto austrumos. OX 4367, Toronto. (197)

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

Sākot ar 12. sept., dievkalpojumi sāksies atkal pl. 3 p. p. Jauniešus lūdz pieteikties iesvētes mācībā.

12. septembrī, plkst. 9 rītā dievkalpojums, ievadot rudens darbību, sv. Toma baznīcā, Bronksā. Māc. A. Ozols. Pie ērģelēm Rita Pētersone.

Iesvētes mācība sāksies sestdien, 11. septembrī draudzes namā, iesvētīšana 31. oktobrī.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archib. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis, 331 Argyle St. Port Arturā, Ont. tel. 40302.

Svētdien, 12. septembrī, pl. 6.30 vak. dievkalpojums.

Svētdien, 26. septembrī, plkst. 6.30 vak. dievkalpojums Trīsvienības (Trinity) baznīcā, Fort Viljamā.

Sestdien, 2. oktobrī, pl. 7 vak. Draudzes bazārs, 195 N. Cumberland St., Port Arturā.

Jūlijā un augustā kristīti: Aina Suseklis, dz. 1953. g. 3. janvārī un Ilga Suseklis, dzim. 1953. g. 18. decembrī, Arvida un Justīnes meitas.

Viktors Sergejs Dimitrijevs, Valtera un Līsbetes dēls.

Kārlis Andrejs Krūmiņš, Artura un Broņislavas dēls.

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Niagara Falls, 11. septembrī, pl. 6 vak. Svētvakara dievkalp. sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd. N.

Londonā, 12. septembrī, pl. 9 no rīta Trīsvienības baznīcā, dievkalpojums.

Vellandē, 19. septembrī plkst. 12.30 pp. Ungāru bazn. dievkalpojums.

St. Katarīnēs 19. septembrī pl. 2.30 pp. Kristus baznīcā, dievkalp.

Londonā, 26. septembrī, pl. 9 no rīta Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA-3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu at., tel. WA 4-1563.)

Svētdien, 12. septembrī, pl. 11. dievkalpojums.

Svētdien, 19. septembrī, pl. 4. p. p. dievkalpojums.

Svētdien, 26. septembrī, pl. 11. dievkalpojums.

Pēc dievkalpojuma pl. 12.30 draudzes locekļu pilnsapulce. Darba kārtībā: 1955. gada budžeta projekts. Dažādi jautājumi.

Māc. A. Lūsis (50 Dawson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto tel.: OL 8171.

Dievkalpojumi Sv. Jāņa latviešu ev. - lut. draudzē Toronto septembŗa mēnesī:

12. septembrī, plkst. 9,15 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis.

19. septembrī, plkst. 9,15 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Briedis.

26. septembrī, plkst. 4 p. p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis.

Bramptonā Latviešu ev. - lut. draudzes dievkalpojums 12. septembrī plkst. 1,30 p. p. Grace United baznīcā.

Māc. H. Kušiļs (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tālr.: DE 6394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

12. septembrī, plkst. 1 pp. dievkalpojums. Dziesmu grāmatas.

26. septembrī, plkst. 1 pp. — Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu. Iesvētes mācības sākums 15. sept. plkst. 8 v. mācītāja mājā.

Otavā, Sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St.

4. sept., plkst. 7.30 svētvakara dievkalpojums.

19. septembrī, plkst. 2 pp. dievkalpojums.

Kristīti: Kingstonā Karina Ināra Zeilere, Gurija un Reldas meitiņa.

MONTREĀLĀ

Uģis Andres Tenne-Sens Nikolaja un Valentines dēls.

MOREWOODĀ

Anna un Daina Krišjānes, Arvīda un Martas meitiņas.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa, Ont.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C., Vankuverā.

Māc. E. Caune, 10166 - 107 Str. Edmonton, Alta. tel · 41890.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave Red Deer, Alberta. T. 2918; 248 Selkirk Ave, Winnipeg, Manitoba.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Sadberijā, svētdien, 12. septembrī, plkst. 14, Sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.), dievkalpojums.

Kirklandleikā, svētdien, 19. septembrī, plkst. 8,45, lut. baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības sestdien plkst. 14.

Virdžīnijtaunā, svētdien, 19. septembrī, plkst. 14, Anglikāņu baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības plkst. 12.

Norandā, svētdien, 19. septembrī, plkst. 17, Unted baznīcā dievkalpojums.

Norsbejā, svētdien, 26. septembrī, plkst. 17, lut. baznīcā dievkalpojums.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā.

12. septembrī dievkalpojums pl. 2 pēc pusdienas.

26. septembrī dievkalpojums pl. 2 pēc pusdienas.

Māc. Arturs Voitkus, Hamiltonā, Kristus ev. - lut. latviešu draudzē (Pāvila ev. - lut. baznīcā) dievkalpojums svētdien, 12. septembrī, pl. 5,30 p. p.

Svētdienas skolas darba sākums rudens un ziemas posmam svētdien, 12. septembrī, plkst. 4.30 pp. Pāvila baznīcā.

Kičenerā, Mateja ev. - lut. baznīcā dievkalpojums svētdien, 12. septembrī, plkst. 11 no rīta.

DAINA PRESS LTD.

LATVIEŠU SPIESTUVE UN IZDEVNIECĪBA

IZPILDĀM VISĀDA VEIDA

IESPIEDDARBUS

GLĪTI UN LĒTI

384 KING STREET WEST. TORONTO, ONT. CANADA

Tālrunis EM 4 - 7957

PIRMĀ LATVIEŠU APTIEKA KANADĀ

19 ST. JOHN'S RD. TORONTO

(St. John's Rd. un Dundas ielu stūrī)

Īpašn. ELZA GALDIŅŠ, farmācijas maģistre

Zāles pagatavojam pēc kanadiešu ārstu un eiropiešu receptēm

KRĀJUMĀ:

Medicīniski preparāti, zāļu tējas, Celsija termometri, elastīgas zeķes, medicīniskas jostas

Visi pazīstamie sejas un matu kopšanas preparāti

Attīsta un kopē filmas

Uz pieprasījumu izsūtām arī uz citām vietām ārpus Toronto, kā arī uz ASV un citām zemēm

Pasūtinājumus pieņemam arī pa telefonu

MU 9543

Toronto dzīvojošiem uz vēlēšanos piegādājam mājās

DĀMU CEPURES

pagatavo jaunas un pārtaisa no pienesta materiāla pēc jaunākiem modeļiem. Mērenas cenas.

M. KRAULIS no Rīgas, 581 Markham St., Toronto

(pie Bloor — Bathurst). Zvanīt no plkst. 5 vak. un sestdienās visu dienu OL 7765

Jūs baudīsit

"SALADA" TEA

IESAIŅOJUMĀ VAI TĒJAS MAISIŅOS, TĀ IR

KANADAS LABĀKĀ TĒJA

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn.; $4.50 par 3 mēn.; $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par 1 gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A. Tel. NI 8-9360

SLEPENĀ DIPLOMĀTIJA UN DALĪTĀS VALSTIS

(Pārnesums no 1. lpp.)

piekāpšanos boļševiku priekšā vēl pēdējā brīdī izjaukt. Šie iebildumi, ka slepenās sarunās ar boļševikiem parādās tendence — meklēt ar komūnistiem kompromisu, kas nozīmē jaunu piekāpšanos, pārdodot to, kas pašiem nepieder, resp., par kaiti vājākam, bija dzirdami Korejas pamiera sarunu beidzamā posmā. Iebildumu cēlēji un protestētāji bija dienvidkorejieši, ar kuru ieskatiem un priekšlikumiem AN kara vadība un sarunu vedēji nerēķinājās. Te atzīmējama kāda sabiedroto neattaisnojama rīcība, kas sacīto skaidri pasvītro.

Čerčils savā laikā bija izteicies, ka uz Koreju nevar raudzīties ar „korejiešu acīm". Tam sekoja slepeni izstrādātais sabiedroto pēdējais pamiera priekšlikums sarkaniem. Priekšlikuma saturu zināja visas 16 karojošās nācijas, izņemot ienaidnieku un Dienvidkorejas valdību. Bet Indija gan bija informēta Nēru personā. Un tikai vienu stundu pirms Panmundžomā sākās izšķirošas sarunas, šo slepeni turēto priekšlikuma tekstu parādīja dienvidkorejiešu pārstāvim pamiera komisijā. Pēdējais atteicās piedalīties sarunās un ziņoja savai valdībai par Sabiedroto separāto rīcību. Prezidents Rī uzdeva vienam no ministriem slepeno priekšlikumu tūdaļ atklāti nolasīt Nacionālā sapulcē. Attiecīgais ministrs pa ceļam uz parlamentu iegriezās ASV sūtniecībā un teica, ka viņa valdība ziņos atklātībai slepenos priekšlikumus, kādus sabiedrotie pieņēmuši bez korejiešu ziņas un piekrišanas. Prezidenta Rī ministrs vēlāk vēl piebilda, ka „mēs bijām spiesti tā rīkoties, reiz mūsu sabiedrotie bija sprieduši bez mums." Tā no dienvidkorejiešiem pasaules prese dabūja pirmās ziņas par slepeno piedāvājumu sarkaniem — par neitrālo komisiju ar Indiju priekšgalā un tās ielaižamo karaspēku Korejā, kauna pilnos noteikumus par gūstekņiem u. t. t.

Atjaunotā slepenā diplomātija darbojas tālāk. To piedzīvojām Berlīnes konferencē, kur slepenās sarunās vienojās par Ženēvu. Šajā sanāksmē aizkulisēs sevišķi rosīgs bija tagadējais Francijas ministru prezidents Mendess - Frānss. Par šī politika slepenām gaitām — viņa sarunām ar boļševikiem varbūt prese kādreiz atklās vairāk nekā to, kas zināms līdz šim. Katrā ziņā jādomā, ka Mendess - Frānss ar boļševikiem būs sazinājies jau labu laiku iepriekš un būs dabūjis norādījumus, cik tālu „miera virzienā" Maskava gatava iet Indoķīnā un kāda ir cena. Citādi nav izskaidrojams viņa „triks" — ja miers līdz 20. jūlijam netiks parakstīts — viņš, Mendess - Frānss, no amata atkāpsies. Par dažiem franču deputātiem jau sen runāja, ka tiem ir sakari ar boļševikiem, un ka tie ved slepenas sarunas, kuru mērķis bija saprasties ar Maskavu uz Vācijas lēses, resp. to atstāt atbruņotu un neitrālu ar stipri apcirptām robežām.

Tāpat kā Korejā, ar vājāko nerēķinājās arī Indoķīnā. Lielāko no tautām Vietnamu pārdalīja un tās protestus neuzklausīja. Franči, kuru aizsardzībā atradās Indoķīna, līdz beidzamam liedzās dot patstāvību šajā telpā dzīvojošām tautām. Nu viņi lūdzās mieru un pie boļševikiem. Visu nodarīja Mendess - Frānss slepenās sarunās ar Molotovu un ķiniešiem. Šajā spēlē pa tumsu piepalīdzīgs bija Nēru atsūtītais pārstāvis AN — komūnists Menons. Arī Īdens darīja visu iespējamo. Par šo darbu viņiem abiem, Mendesam - Frānsam un Idenam, mājās pārbraucot, uzgavilēja parlamenti.

Tā bez Vācijas, Austrijas un Korejas, kā ceturtā dalītā valsts kļūst tagad Vietnama. Pirmās divas — Vāciju un Austriju sabiedrotie ar boļševikiem pārdalīja „zonās", gan paredzot to kā pagaidu kārtojumu pēc kara. Nu nāk jau desmitais gads, un boļševiki šo pagaidu kārtojumu pārvērtuši „noilgumā", šo telpu piesavinās ar maskētas agresijas palīdzību. Sabiedrotie šādu stāvokli tiesiski gan neatzīst, bet faktiski viņi ar šādu stāvokli sāk samierināties. Pēc Berlīnes konferences vispārējais novērtējums Vācijas un Austrijas jautājumos bija, un to neslēpa paši valstsvīri, ka boļševiku okupācija paliek ilgstoša

Tā redzam, ka dalītās valstis kļūst jau par sistēmu attieksmēs ar sarkano pasauli; kad miera dēļ mieru pērk un par to maksā ar citu valstu territorijām.

Ūdenslīdēja tērpā izpeld brīvībā

Kāds Vīnes laikraksts ziņo, ka 41 g. v. čechs O. Lopada ūdenslīdēja uzvalkā zem ūdens nopeldējis 3 jūdzes, lai izkļūtu no komūnistu terrora pārņemtās dzimtenes brīvībā.

Ūdenslīdēja uzvalku čechu pārtikas tirgotājs izgatavojis pats, kādam nolūkam lietojis gumijas telšu drānu, ko salīmējis ar gumijas cementu. Galvas segai viņš lietojis vecu vācu gāzmasku, no kuras divas gumijās caurules elpošanai bijušas virs ūdens.

Ideju par šāda uzvalka izgatavošanu Lopada ņēmis no kāda žurnāla, kurā bijusi iespiesta glezna par amerikāņu karavīru izkāpšanu Normandijas krastā. Pie Cnaimeras Lopada ieniris pārplūdušajā Thaijas upē un peldējis pa straumi lejup, apbrunojies ar grieznēm, lai upes vidū pārgrieztu dzeloņdrāšu robežu šķēršļus. Fas.

Vatikāns cīnīsies pret netikumīgiem tērpiem

Pāvests Pijs 12. norādījis visiem Romas katoļu bīskapiem uzsākt saprātīgu un pārliecinošu cīņu pret nekautrību modernajos tērpos. Vatikāna prefekts kardinālu Čiriači nule izsūtītajā gana rakstā bīskapiem visā pasaulē, aicina pasākt akciju pret nepieklājīgiem tērpiem, kas īpaši vasaras mēnešos, radot bēdīgu un pajājamu iespaidu, ne vien peldvietās, plūdmalēs, bet arī pilsētās, ciemos un pat dievnamos. Gana rakstā pieminēts, ka jau pagāniskajā Romā Cicero un Seneka nostājušies pret nekautrīgiem tērpiem. kk.

Še tev, circen, kaula zobs, dod man zelta zobu, teica latviešu tautas dziesmā vēl Rūdolfa Blaumaņa laikā, kad iemeta aizkrāsnē izlūzušo zobu. Senie latvieši ticēja bez zobārstiem: ja zobs sāpēja, bet laukā nenāca, tad tam apmeta stipru linu diega cilpu, otru diega galu piesienot pie durvju klinķa. Viens pieturēja „pacientu", otrs strauji rāva durvis vaļā (vai arī grūda ciet, kā nu pēc situācijas izņāca), un zobs bija laukā.

Tagad ir moderni laiki, zobus mājas kārtībā vairs nerauj, tomēr burvības formula: „Še tev, circen...", ko vecaistēvs bieži skaitīja, kaut pašam jau sen neviena zoba vairs mutē nebija, iesēdusies atmiņā kā nepieciešama vajadzība un visu savu mūžu, kamēr zobārstes manus zobus pa vienam vien ir lasījušas no mutes laukā, esmu arī es šo formulu skaitījis. Un esmu vienmēr pie tam vēlējies, kaut kabinetā būtu arī aizkrāsne, kur tad es pats savu izrauto zobu iemestu. Bet zobārstes tos iemet pa-

Dr. med. dent. Milda Žiema savā modernajā zobārstniecības kabinetā sniedz interviju mūsu laikraksta līdzstrādniekam.

LATVIEŠU ĀRSTI ČIKĀGĀ

Dr. med. MILDAS ŽIEMAS ZOBĀRSTNIECĪBAS KABINETS

pirkurvī. Kāda ārste man reiz teica, ka izraut nevarot, bet iekšā atstāt arī nevarot, jo tad viņai būšot „blamāža". Tā mums abiem bija bēdas: man sāpēja zobs, bet viņai — reputācija. Es viņai izstāstīju, kā agrāk to darīja, ar tām durvīm... Un tad viņa, varbūt mūsu senču tikumu pamudināta, kā ķērās klāt, tā bija darīts. Dažreiz ārstu kabinetos vajadzīga kāda mijiedarbe, kā Zenta Mauriņa teiktu.

Nevar teikt, ka pie zobārstēm tik viegli varētu piekļūt, bet viņas pieraksta gan, kaut vai 2 mēnešus uz priekšu. Pavisam citāda situācija ir, kad tu piezvani kādai zobārstei un nepiesakies vis kā pacients, bet kā žurnālists. Tad atbilde ir šāda:

„Es pieņemu tikai pacientus."

Ar Dr. med. dent. Mildu Žiemu man tomēr laimējās, viņa beigās piekrita. Viņai ir savs kabinets savā mājā — 4734 W. Wellington avēnijā. Kad esmu tur ieradies noteiktā laikā, tad tomēr divi pacienti ir priekšā. Jāgaida, neko darīt. Kad pienākusi mana kārta, tad viņa sauc „nākamo" — ne jau kā žurnālistu, to viņa ir aizmirsusi — un liek sēsties krēslā.

— Atvainojiet, lūdzu, daktera kundze, šoreiz esmu nācis, kā jau pa tālruni teicu... — sāku celt iebildumus un netaisu muti vaļā apskatīšanai.

— Ak tā, pareizi, bet... bet vai jūsu zobi tik veseli, ka zobārstam nekā nav ko darīt? — viņa jautā.

— Bet man jau zobu nemaz vairs nav, jūs pati pēdējos nesen izrāvāt... tikai plates...

— Apskatīsim tās pašas. Redzu, jūs ar limpulveri iestiprināt... tā jau turas labi. Taisiet nu muti ciet.

— Bet nu, lūdzu, 15 minūtes manā rīcībā. Sāksim interviju. **Kā jūs ieguvāt tiesības Čikāgā praktizēt?**

— Ieguvu tiesības pēc 3 gadu studijām Illinojas universitātē. 1953. g. vasarā to beidzu. Pēc tam izturēju valsts pārbaudījumus (state board), kas dod tiesības praktizēt šai valstī, un arī visgrūtākos pārbaudījumus šai zemē — National Board, kas dod tiesības praktizēt vēl 25 valstīs. Tādas tiesības šai zemē ir ieguvuši tikai 1200 zobārstu visā ASV pastāvēšanas laikā.

— Vai bijāt sākusi studēt zobārstniecību jau agrāk?

— Sāku jau Latvijā, un beidzu Marburgas universitāti Vācijā 1945. gadā, bet pēc gada turpat ieguvu Dr. med. dent. gradu.

— Tātad jūs esat studējusi Latvijā, Vācijā un Amerikā. Vai manījāt lielas atšķirības?

— Teorētiskā ziņā vissmagāk bija Latvijā, praktiskā puse visvairāk tiek uzsvērta šeit, bet Vācijas augstskolas iet zelta vidus ceļu. Par šejienes augstskolām vēl jāpiezīmē, ka te studentiem paralēli ar lekciju klausīšanos augstskolā mājā jāmācās gluži kā ģimnazijā, nevis kā bija pie mums Latvijā: students varēja klausīties lekcijas visu mūžu un nenokārtot nevienu pārbaudījumu. Šeit profesors izsauc studentu, kad viņam ienāk prātā, un ja nezināsi, paliec uz otru gadu!

— Tad studenti te nekādi lielie kungi vis nav?

— Un labi vien ir, jo ātrāk var nobeigt studijas.

— Vai Illinoja universitāte jums ieskaitīja arī kādus priekšmetus no Latvijas un Vācijas studiju laikiem?

— Ieskaitīja visus teorētiskos priekšmetus.

— Vai valodas jums nesagādāja nekādas grūtības?

— Nē, nekādas. Ja būs vēl vajadzība iemācīties ceturto valodu un pārstudēt atkal visu no jauna — darīšu to ar lielāko prieku, jo zobārstniecība ir mana sirdslieta.

— Varbūt gan... jūs jau visus trimdas gadus tai esat ziedojusies.

— Un visi šie trimdas gadi man ir bijuši kā studiju ceļojums...

— Jā, tā gan var teikt..., atbild architekts O. Žiema, viņas vīrs.

— Tagad nu pieņemam, ka no Vācijas esam atbraukuši Amerikā un atrodamies Čikāgā. Vai tūlīt sākāt studijas Illinojas universitātē?

— Nē, tūlīt sāku strādāt un pelnīt līdzekļus, lai varētu studēt. Veselu gadu nostrādāju f... nu, tas vienalga.

— Un sapelnījāt tik daudz, ka trīs gadus varējāt bez bēdām studēt?

— To nu gan nevarētu... te nu tā... vai tikai to var teikt, Osvald?... vīrs no savas puses mani atbalstīja.

— Tas jau ir loti cēls žests, un tikpat labi varētu būt arī otrādi...

— Jā, zināms, tik pat labi varētu būt arī otrādi.

— Un tā jums 3 gadi pagāja kā trīs dienas?

— Tā nu gluži nebija. Man jau gan vieglāk gāja nekā citiem, jo biju jau visu to mācījusies. Bet es pieņēmu klāt vienu speciālu priekšmetu — sejas protēžu izgatavošanu. Tas ir, ja laikā nepamanīta vēža dēļ tiek sabojāta kāda sejas daļa, tad uzliek protēzi, un cilvēks atkal var iet sabiedrībā. To es arī paralēli zobārstniecības studijām iemācījos.

— Vai ātrāk par trim gadiem nebija iespējams nobeigt augstskolu?

— Nē, pēc Illinojas valsts likumiem ātrāk par trīs gadiem neviens nevar nobeigt.

— Vai ar labām sekmēm nobeidzāt?

— Visos priekšmetos „loti sekmīgi". Mani jau tūlīn aicināja palikt pie augstskolas, bet es labāk gribu strādāt savā kabinetā.

Dzirdot kabineta vārdu, man ienāk prātā arī par to pajautāt. Bet tad doktora kundze aicina mani atkal apsēsties lielajā krēslā, lai es redzot, ka ar pogu piespiediešiem sākšot darboties aparāts, kas esot vismodernākais. Kad esmu apsēdies, tad ārste piespiež pogu, un krēsls paceļas diezgan augstu gaisā. Tad viņa spiež pogu pie aparāta robota un no tā pēkšņi izšaujas roka ar vairākiem pirkstiem.

— Tā caurulīte dod auksto, tā karsto ūdeni, tas ir smidzinātājs, tajā ir karstais gaiss, bet tas tur ir elektromagnētiskais instruments,, ar ko pārbauda, vai nervs zobā dzīvs.

Tad ārstes kundze noliek pie aparāta glāzi, un, šoreiz nevienu pogu nepiespiežot, tā piepildās ar ūdeni, ar ko pacients izskalo muti.

—Tā ir bezēnas spuldze, kādas agrāk lietoja tikai pie operācijām, — viņa skaidro tālāk, bet tās ir loti labas arī pie zobiem. Un šo instrumentu jau jūs labi pazīstat, tas ir boris... bormašīna... vismodernākā, dod 12.000 apgriezienu.

— Vai tas labi, ka tik daudz apgriezienu?

— Jā, tad nesāp. Un tik daudz arī vajaga, lai varētu strādāt ar dimantu. Vecajām bormašīnām bija tikai 3.000 apgriezienu.

Visi instrumenti, izņemot rokas instrumentus, glabājas ieslēgti dīvainā robota „vēderā" sterili, un tos ar pogas paspiedīenu „pasauc" laukā.

Moderns zobārstes kabinets nevar būt bez Rentgena aparāta, un Dr. Žiemas kundzei arī tas ir modernizēts — nav vajadzīgi nekādi aizsarglīdzekļi, jo stars krīt tikai uz nozīmēto vietu.

— Kas vēl jums būtu ko parādīt?

— Laboratorija. Nāciet līdzi... Tā te ir elektriskā krāsns zelta sakarsēšanai, tas ir lējamais, tas metināmais aparāts, bet te jūs redzat gaisa saspiešanas aparātu.

Bet es redzu tur vēl visu sienu nokrautu ar dažādiem sīkiem instrumentiem, kuru vārdus zobārste neapņemās pāris stundās nosaukt.

Vēl kabinetā aizmirsts sudraba plombiņu maisītājs, un, to apskatot, beigās jāparaugās arī augstskolu diplomos un licencēs pie sienas. Tur ir arī Illinojas universitātes zobārstniecības fakultātes 1953. g. beigušo uzņēmums, kur 61 absolventa starpā ir tikai viena sieviete — Milda Žiema, M. D.

— Kabinets jau nu jums ir moderns un, es domāju, pirmklasīgs. Bet — ja drīkstētu jautāt — cik tas maksā?

— To nu gan jums nevarētu pateikt, jo šo kabinetu man uzdāvināja vīrs, kad biju izturējusi pēdējo pārbaudījumu.

— Tādā gadījumā lūdzu piedošanu. Un ko jūs vēl varētu pateikt?

— Nākamgad braukšu apciemot Vīni...

— Tā? Dosities uz Eiropu atvaļinājumā?

— Nē, braukšu papildināties savā profesijā.

— Skaisti!

— Varbūt, bet es domāju par to, kā iegūt vairāk zināšanu.

— Tādēļ jau ir skaisti. Un tad vēl pāris jautājumu. Vai Čikāgā ir vairāk licencētu latviešu zobārstu?

— Nē, esmu vienīgā.

— Tad jums, droši vien, daudz darba?

— Ja tā ir, es strādāju sešas dienas nedēļā pa 12 un 14 stundām dienā, un tad vēl tikko varu veikt.

— No kādām tautībām visvairāk pie jums nāk?

— Visvairāk ir latviešu pacientu, tad nāk vācieši, poļi, ukraiņi, amerikāņi.

— Paldies par interviju.

Kad atvados, tad man liekas, ka šis tas no kabineta palika neapskatīts. Bet gan jau nu būs vēl jāatnāk un jāļauj ieurbt vienā zobā ar 12.000 apgriezieniem.

Spiritus Sanitatis

BEZDARBS KANADĀ

Kanadas darba kongress (CCL) prasījis sasaukt speciālu parlamenta sēdi, lai pārrunātu stāvokli darba tirgū. Šī gada jūlija mēnesī nodarbināto skaits bijis par 223.000 mazāks kā pagājušā gadā šinī pašā laikā. Vindzorā bezdarbnieku skaits (salīdzinot ar pagājušo gadu) celies par 227 proc., Fort Viliamā — par 149 proc., Toronto — 110 proc., Edmontonā — 100 proc., Montreālā — 85 proc.

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7. iznemot treškienas. Tel OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. ANNA LAUKS
86 BLOOR ST., WEST, TORONTO
Physicians & Surgeons Building, ieeja no sāniem, istaba 614,
no plkst. 6—8 vakaros, sestdienās no plkst. 10—12 priekšpusd.
Tel. kabinetā WA 2-8855, mājā LY 6349.

Dr. SILVIJA UZANS
BĒRNU, IEKŠĶIGĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS
No pl. 6—7 lk dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās, ceturtdienās, sestdienās arī no plkst. 12—1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892
TORONTO

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķigās slimības, sevišķi sirds, kuņģa, aste
reumatisme u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID Ave, WA 1-670
TORONTO (552)

Dr. S. V. FEINMAN
Vīnes universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.
Pieņem 6—9 vak., sestdien no pl. 2—7 vak.
251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto.
Runā vāciski un krieviski

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

J. J. ELLIS
REAL ESTATE LTD.
Biroji: 383 RONCESVALLES
1072 BLOOR W.
1123 ST. CLAIR W.
410 DANFORTH
Mūsu firma ar saviem četriem birojiem un vairāk kā 100 aģentiem piedāvā visplašāko māju izvēli Toronto
Katru otrdienu un trešdienu no 7—9 vakarā 383 Roncesvalles ielā varat sastapt mūsu algoto advokātu, kas katram attiecīgā jautājumā sniedz juridiskus padomus bez atlīdzības. Vajadzības gadījumā tulkojam latviski.
Pārdodot vai pērkot mājas, piezvaniet mūsu latviešu aģentiem
Zvanīt V. LIEPIŅAM
darbā OL 6321, mājās LL 6170
Zvanīt L. GARKLĀVAM
OL 6321 mājās KE 3875
Zvanīt E. ŠTEIHARDAM,
darbā OL 6321, mājās LA 4028
Zvanīt J. OSTROVSKIM
darbā OL 8821, mājās KE 3875
un vēl daudz citu māju visos pilsētas rajonos, par katram pieņemamu cenu
AIZDEVUMU SAGĀDE

VAI ESAT KO PAZAUDĒJUŠI?
TTC bez speciālpiemaksas ir iekārtojusi tramvaju un autobusu lietotājiem Atrasto mantu biroju. Visi atrastie priekšmeti, kas atrasti TTC satiksmes līdzekļos un laukumos un ko nodevuši mantu atradēji, tiek uzglabāti drošībā.
Katru gadu tūkstoši laimīgo iedzīvotāju ir atraduši savas pazaudētās mantas ar TTC. Atrasto mantu biroja starpniecību
VAI ESAT KO ATRADUŠI?
Ja jūs ko atrodat TTC satiksmes līdzekļos vai laukumos, jūs topat lūgti to nodot birojam. Var gadīties, ka jūs paši kādu dienu ko pazaudējat — kāds cits tās var atrast, līdz ar to jums tiks pakalpots līdzīgā kārtā
TTC Lost Articles Office
41 YONGE ST., TORONTO, EM 4-5691
Darba laiks: No pirmdienas līdz piektdienai no 8.30 no rīta līdz 5.30 pp.
(Slēgts sestdienās un svētdienās)

Aiz DZELZS aizkara

RĪGAS RADIOFONA ZIŅOJUMI

VĒL VIENMĒR SŪTA CILVĒKUS UN MATERIĀLUS UZ AIZURĀLA STEPĒM

5. augustā. Rīgas preču stacijas pr-ka vietn. Nimčenko stāsta: „Šodien uz Omsku aizsūtījām jumtu papi. No rīta uz Kuibiševu aizgāja 60 vagonu sastāvs ar standartēkām, bet uz Urāliem siltas drēbes."

6. augustā. Liela rosība šodien bija Liepājas, Jelgavas un Rēzeknes stacijās. Uz ešeloniem parādījās uzraksti — Kustanaja. Līdz ar mašīnām uz Kazachstanu aizbrauca 250 labāko šoferu, atslēdznieku un mēchaniķu. Tie palīdzēs nogādāt uz saberžuvēm bagātīgo ražu, kas šogad iegūta Kustanajas apgabalā kultivējamās stepēs.

13. augustā. No Liepājas autotransporta kantora palīdzēt aizvest ražu uz Kazachstanu aizbrauca labākie šoferi, atslēdznieki u. c. Viņi ved līdzi 40 smago automašīnu.

14. augustā. Baltijas dzelzceļa maģistrāles darbinieki sacenšas, lai uz jauniegūtajām zemēm Kazachstanā mašīnas nosūtītu paātrinātā tempā. Smagās automašīnas šodien nosūtīja no Cēsīm, Skrundas un Gulbenes.

Rīgā dienesta darīšanās uz vienu dienu ieradies Iraklīnas sovchoza direktora vietn. Freibergs: „Orenburgas stepēs jau 4 mēnešus strādā vairāk kā 300 Latvijas jauniešu. Mēs esam jau uzaruši 17.000 ha, plānā bija 15.000 ha. Mums ir 52 traktori un 12 automašīnas."

16. augustā. Baltijas dzelzceļu šķirotavas dalas pr-ks Vanarovskis stāsta: „No Viļņas st. nosūtītas 52 platformas ar automašīnām uz Kazachstānu 24 st. ātrāk par grafikā paredzēto laiku. Arī no citām stacijām nosūtītas automašīnas. Vilcieni iet pa Baltijas dzelzceļu ar diennakts ātrumu — 970 km."

19. augustā. Daudz latviešu patriotu strādā Orenburgas stepē Panalika sovchozā. Sociālistiskā sacensībā pirmajā vietā ir VEF'a komjaunieša Viļa Lucovska brigāde. Pēc darba mēchanizātori savā vagonā, kur tie dzīvo, klausās radio ziņas, lasa latviešu laikrakstus un grāmatas.

21. augustā. Uz Čkalovas apgabalu izlidoja Rīgas filmas mākslas un chronikas daļas stud. grupa, kas Orenburgas stepēs filmēs Latvijas jauniešus, kuri tur strādā lauku darbos.

Ražojot boļševikiem maizes labību pasaules iekarošanas vajadzībām, simti latviešu jaunieklu un jaunavu, tāpat kā tūkstoši citu apspiesto tautu jauniešu, piespiesti strādāt un dzīvot nomadu stepēs vistrūcīgākos apstākļos. Pēc smagās un garās darba dienas tiem jāgul zem klajas debess vai dzelzceļa vagonos, ja tādi kaut kur tuvumā atrodas. Tāda ir Padomijas jaunatnes „laimīgā dzīve": smags darbs, trūkums, īsais kurss, kompartijas pātaga, čekas moku kambari ...

NEVAR NODOT PIENA UN GAĻAS NODEVAS

9. augustā. Maskavas izstādē skaņu lentā uzņemta Saulkrastu rajona farmas pārzines Graudiņas runa: „Tagad man ir skaidrs, kā gūt panākumus piensaimniecībā — ja mūsu govis dabūs vairāk barības, jo izslaukumi būs lielāki. Mēs savā kolchozā šogad plānojam savākt vairāk lopbarības, bet arī ar to vēl nepietiek, lai gūtu augstus izslaukumus."

19. augustā. Lauksaimn. min. kollēģija 18. augustā apsprieda piena un gaļas nodošanas jautājumu Liepājas, Jelgavas un Rēzeknes MTS'ā. Šī MTS 1954. g. no valsts saņēmusi aizdevumu 2.589.000 rub., bet piegādājusi tikai 0,5 to piena un 2,3 to gaļas. Pagājušo gadu iztrūkumi nav piedzīti. Kollēģija nolēma dir. Cekuļņam un galv. agronomam Kučebam izteikt stingru rājienu un brīdināt, ka turpmāk, ja tas atkārtosies, viņus sauks pie atbildības.

Pēc 10 g. kalpošanas boļševikiem, tikai tagad Graudiņa saprātusi to, ko brīvajā Latvijā zināja katra ganu meitene. Acīmredzot stāvoklis lopkopībā komūnistu Latvijā ir katastrofāls: ne jau tīšu prātu direktori un agronomi līdīs cietumā.

LATVIEŠI ZVEJO SILĶES

10. augustā. Rīgā saņemta radiogramma no zvejas kuģa PP 1258, ko vada kapt. Vītols: „Pēc 7 dienām, nobraucot 2500 km, sasniedzām Atlantijas okeana ziemeļu daļu un jau esam izvilkuši 10 to silķu. Divu dienu laikā piesālījām 90 mucas!

Fereru un Jan-Maien salu rajonā šogad zvejnieki bija spiesti zvejot sliktos laika apstākļos. No 7 zvejas kuģiem veiksmīgākais bijis kapt. Harta vadītais PP 1224. Tas virs normas nodevis 300 cnt. silķu. Tuvākās dienās uz Atlantiku dosies vēl 3 zvejas kuģi kapt. Brača, Plēsuma un Tiešonova vadībā.

Čekistu komandām, kas pavada zvejas kuģus, ir pienākums katru dienu pa radio ziņot priekšniecībai, lai tā zinātu, ka kuģi nav aizbraukuši brīvībā.

KOLCHOZOS TAGAD DZEN ARĪ AR SOLĪJUMIEM

8. augustā. Priekules kolchozam Darba ceļts pēc 5 gadiem būs pietiekami daudz dzīvojamo ēku. Šogad uz kolchozu pāries 6 ģimenes. Katra saņems aizdevumu 10.000 rub. un par brīvu kokus jku celšanai. Sienas gatavo no koka betona — zāģu skaidu un kaļķa maisījuma.

DAŽĀDI

Liepājas 27. spiestuve, kā pirmā PSRS, iespiež uz celofāna iesaiņojuma maisiņiem fabriku etiķetes. 30 Vecsaules kūdras fabr. strādnieku savās brīvdienās strādā Bauskas rajona kolchozā Varonis. Zinātnieku skepedīcija, kas Baltijas republikās pētī hidroloģiski - minerāloģiskās rezerves kūrvietās, šinīs dienās pētīšanas darbus uzsākusi Ķemerēs. Brīvdabas mūzejs pie Rīgas, šāda veida vienīgais mūzejs visā PSRS, atvērts katru dienu, izņemot pirmdienas no pl. 11—17.

IZNOMĀ PILNĪGUS KĀZU TĒRPUS VĪRIEŠIEM UN SIEVIETĒM

Freeman
KĀZU TĒRPUS IZNOMĀ
256 COLLEGE (pie Spadina)
556 YONGE (pie Wellesley)
Toronto

RAAMAT
Real Estate Ltd.
2031 Yonge St., MA 0793
PIEDĀVĀ:
Loti labā stāvoklī atsevišķu 6 istabu ķieģeļu māju Mt. Pleasant—Eglinton rajonā; moderna virtuve un vannas istaba. Pagrabs sadalīts ar nepabeigtu atpūtas telpu, ūdens-eļļas apkure, skaists dārzs, garāža. Prasītā cena $16.800
JAUNU MODERNU atsevišķu 6 istabu ķieģeļu māju Eglinton — Dufferin rajonā, pilnīgi izbūvēts pagrabs: divas istabas, virtuve un divdaļīga vanna, ūdens-eļļas apkure, privāts iebraucamais ceļš un garāža, liels zemes gabals, labas izīrēšanas iespējas. Prasītā cena $17.000 ar apm. $5.000 iemaksu.
Informācijai lūdz zvanīt
ALDONAI SPROĢIS
darbā MA 0793,
mājās HU 9-4325, Toronto